

Inhoud

- Regien van Der Sijp: “Een terugblik en een vooruitblik” 2
- MIA\Vamil steun in de rug bij duurzamer ondernemen 3
- NAP. Nationaal Actieplan Gewasbescherming 4

TPAC

- College van Beroep spreekt zich uit over beroep van MTCC 5

MILIEUKEUR

- John Halmans van Gulpener: “Met het behalen van een keurmerk ben je er écht nog niet” 6
- Eneco introduceert HollandseWind® met Milieukeur 8
- Blinq Carwash: Vijf jaar duurzaam auto's wassen met Milieukeur 9
- Binnenkort verkrijgbaar: 3 miljoen kilo Milieukeur paddenstoelen 10
- Kempenkip gecertificeerd voor Milieukeur Vleeskuikens 12
- Zorginstellingen in Amsterdam starten als eerste met Milieuthermometer 13
- De Milieukeur aardappelketen 14
- Nieuw in Milieukeur certificatieschema: instrooimateriaal voor kunstgrasvelden 16
- Windunie bestaat 10 jaar 16
- Klimaatlat Open Teelten 17
- DBN: uniek samenwerkingsverband in de Nederlandse boomkwekerij 18
- Ontwikkelingen Milieukeur 20

BAROMETER DUURZAAM TERREINBEER

- Barometer Duurzaam Terreinbeheer groeit even hard als onkruid 22

GROEN LABEL KAS

- Guido Zwarts: “Het gebruik van duurzame energie wordt leidend” 24
- Eurotree: groene koers voor boomkweker in kas 25

MAATLAT DUURZAME VEEHOUDERIJ

- Eerste kalkoenenstal volgens criteria MDV 26
- Hoorzittingen MDV 2011 27
- MDV-konijnenstallen op de Milieulijst 27
- Met de Groningse boer om tafel over ruimtelijke kwaliteit 29

EUROPEES ECOLABEL

- Biologisch fietsen met Natoil 30
- Philips en Europees Ecolabel: goed voor milieu én verkoop 31

SMK

- SMK. Kompas voor duurzamer ondernemen. Ook in 2012 32

SMK ontwikkelt en beheert criteria voor keurmerken en certificaten. Daarmee wordt duurzamer ondernemen inzichtelijk, betrouwbaar en controleerbaar. Producentenorganisaties, detailhandel, overheid, wetenschappers, milieudeskundigen en behartigers van consumentenbelangen werken mee aan de inhoud van de criteria. Dat verzekert een breed maatschappelijk draagvlak. Onafhankelijke certificatie-instellingen controleren of producten, processen of diensten aan de criteria van SMK voldoen.

SMK-Nieuws is een uitgave van:

SMK
Alexanderveld 7
2585 DB Den Haag
Tel. (070) 358 63 00
Fax (070) 350 25 17
info@smk.nl
www.smk.nl

Redactie:

SMK, PauwSandersZeilstra, Den Haag

Vormgeving:

IJzersterk, Rotterdam

Druk:

Drukkerij De Bink, Leiden FSC-gecertificeerd

Papier:

SMK-Nieuws wordt gedrukt op Biotop, FSC gecertificeerd papier en is geproduceerd zonder toepassing van optische witmakers en chloorhoudende bleekmiddelen.

SMK-Nieuws ontvangen?

SMK-Nieuws is gratis. Als u dit magazine wilt ontvangen stuur dan een e-mail aan smk@smk.nl met uw naam, bedrijf/organisatie, functie en adresgegevens.

E-mail service

Via www.smk.nl kunt u zich aanmelden voor de e-mailservice van SMK. U bent dan nog sneller op de hoogte van actuele ontwikkelingen.

Twitter:

Volg SMK op Twitter:
http://twitter.com/#!/SMK_Keurmerken

©SMK. Artikelen uit het magazine SMK-Nieuws zijn eigendom van SMK en mogen onder bronvermelding worden overgenomen.

SMK

BINNENKORT VERKRIJGBAAR: 3 MILJOEN KILO MILIEUKEUR PADDENSTOELEN

OP EEN FRAAIE BRABANTSE HERFSTDAG –MIDDEN IN HET PADDENSTOELENSEIZOEN- IS DE REDACTIE VAN SMK-NIEUWS OP BEZOEK BIJ CHAMPIGNONKWEKERIJ J. KANTERS VOOR EEN BIJEENKOMST MET ZEVEN PADDENSTOELENKWEKERS DIE OPGINGEN VOOR HET MILIEUKEUR CERTIFICAAT.

P. 10

10

22

BAROMETER DUURZAAM TERREIN- BEHEER BEVORDERT NIET-CHEMISCH BEHEER VAN DE OPENBARE RUIMTE.

OP DIT MOMENT IS ER EEN AREAAL VAN BIJNA 38.000 HECTARE DAT OP EEN DUURZAMERE WIJZE WORDT BEHEERD, ZIJN ER 43 GEMEENTEN EN BEDRIJVEN GECERTIFICEERD VOOR DE NIVEAUS BRONS, ZILVER OF GOUD EN 107 GEMEENTEN EN BEDRIJVEN OP HET NIVEAU TOEPASSING GLYFOSAAT OP VERHARDINGEN.

P. 22

EERSTE KALKOENENSTAL VOLGENS CRITERIA MDV

ADRIE EN KARIN MELIS UIT OISTERWIJK BOUWDEN IN HET VOORJAAR VAN 2011 EEN NIEUWE OPFOKSTAL VOOR KALKOENEN.

P. 26

PHILIPS EN EUROPEES ECOLABEL: GOED VOOR MILIEU ÉN VERKOOP

VAN ALLE KLEUREN DIE EEN GOEDE TV BIEDT SPRINGT DE KLEUR GROEN ER BIJ PHILIPS DIT JAAR UIT. RECENT WERD DE 46PFL6806 ECONOVA SMART LED TV GECERTIFICEERD MET HET EUROPEES ECOLABEL. DE TELEVISIE WON TEvens DE 'EUROPEAN GREEN TV 2011/2012' AWARD VAN DE EISA (EUROPEAN IMAGING AND SOUND ASSOCIATION).

P. 31

"MET HET BEHALEN VAN EEN KEURMERK BEGINT HET EIGENLIJK PAS"

DE DAG NA TWEE INTENSIEVE RELATIE-EVENEMENTEN VAN GULPENER BIERBROUWERIJ, DE GULPENER HOPOOGST EN DE GULPENER HOPWANDELING, SPREEKT SMK-NIEUWS MET DIRECTEUR JOHN HALMANS.

P. 6

SMK KIJKT TERUG OP EEN BIJZONDER JAAR. REDEN DAARVOOR IS: TOENEMENDE GROEI VAN ZOWEL HET AANTAL CERTIFICAAT/KEURMERKHOUDERS ALS HET AANTAL GECERTIFICEERDE PRODUCTEN EN DIENSTEN, NIEUWE CERTIFICATIESCHEMA'S EN INTENSIEF OVERLEG MET DE OVERHEID OVER MEDEFINANCIERING VAN EUROPEES ECOLABEL EN MILIEUKEUR.

"EEN TERUGBLIK EN EEN VOORUITBLIK"

DUURZAAM: VAN NICHE NAAR MAINSTREAM

Een belangrijke reden van de gestage groei van certificaat/keurmerkhouders en gecertificeerde producten is dat 'verduurzamen' definitief doorbreekt in de markt: van een idealistische niche naar 'mainstream'. Hiervoor zijn concrete redenen aanwijsbaar.

Consumenten vragen om een duurzamer assortiment. Ten aanzien van plantaardige en dierlijke producten onderscheiden aanbieders zich prominent met corporate labels zoals: 'Puur en eerlijk' (AH), 'Jumbo bewust' (Jumbo), 'Eerlijk en heerlijk' (Sligro) en 'Gewoon H'eerlijk (Kruideniersgroep).

Retailers en detaillisten realiseren zich het afbreukrisico van 'foute' producten of ongedige duurzaamheidsclaims. Zij kunnen dit niet langer afschuiven op producenten, maar worden er zelf op aangesproken. Dit vertaalt zich in concrete eisen aan leveranciers en harde claims. Zo steunt 'Puur & eerlijk' op Milieukeur, Europees Ecolabel, gecertificeerd biologisch, Fairtrade en Scharrel.

Grote marktpartijen oefenen druk uit op hun leveranciers om te verduurzamen. Dit geldt voor Unilever en Ahold, maar ook voor de overheid via het 'duurzaam inkopenbeleid' en voor bedrijven als ProRail in de CO2-Prestatieladder waarbij aanbieders die aan de criteria van 'Milieukeur-groene elektriciteit' voldoen, worden beloond.

De toenemende schaarste aan grondstoffen dwingt bedrijven zuinig om te springen met

grondstofleveranciers en de eigen hulpbronnen (mensen, energie, water). Zo spelen financiële voordelen door energiebesparing en hergebruik van afval een steeds grotere rol.

Medewerkers van bedrijven willen zich in toenemende mate verbinden met een maatschappelijk verantwoord opererende werkgever. En jonge burgers beschouwen de milieu/klimaatproblemen als een uitdaging aan hun innovatief en verbindend vermogen.

NIEUWE POSITIONERING VAN SMK EN DE OVERHEID

In 2012 treedt er verandering op in de relatie tussen de overheid en SMK. We gaan van activiteitgerichte financiering naar een zakelijke transactie, gebaseerd op voordelen voor de overheid in ruil voor een beperkte financiële deelname aan programma's van SMK. Deze beperkte financiering van de overheid is nodig om de onafhankelijkheid, betrouwbaarheid en transparantie van SMK te waarborgen. Het ministerie van IenM erkent de belangrijke rol van de organisatie en heeft aangegeven zich te willen blijven verbinden aan SMK.

SMK heeft deze status door intensief overleg met de overheid weten te bereiken, waarbij ondersteuningsbrieven van een twintigtal keurmerkhouders zeer behulpzaam waren.

Wel verwacht IenM dat SMK de gevraagde medefinanciering de komende jaren verder omlaag brengt. Jarenlang konden de tarieven

voor de jaarlijkse afdrachten van de keurmerkhouders aan SMK op een zelfde niveau blijven. Maar nu ziet SMK zich genooddaakt om de tarieven met ingang van 2012 licht te verhogen.

2012 EN VERDER...

Voor het komend jaar – 20 jaar na de oprichting van de organisatie – zien de ontwikkelingen er positief uit. Het aantal keurmerkhouders en het aantal gecertificeerde producten blijft toenemen. Er staat een aantal nieuwe certificatieschema's op stapel, waaronder Milieukeur voor de klimaatbeheersing van datacenters. SMK gaat meewerken aan verschillende projecten, waaronder de internationale positionering van duurzamere Nederlandse glastuinbouwproducten. Dan is er een Maatlat voor Biodiversiteit in wording. Het aantal diercategorieën in de Maatlat Duurzame Veehouderij wordt verder verbreed. En nog veel meer... allemaal te lezen in de komende SMK-magazines.

Graag wens ik al onze certificaat- en keurmerkhouders, leden van de colleges en commissies, en alle andere stakeholders een goed en ook duurzamer 2012!

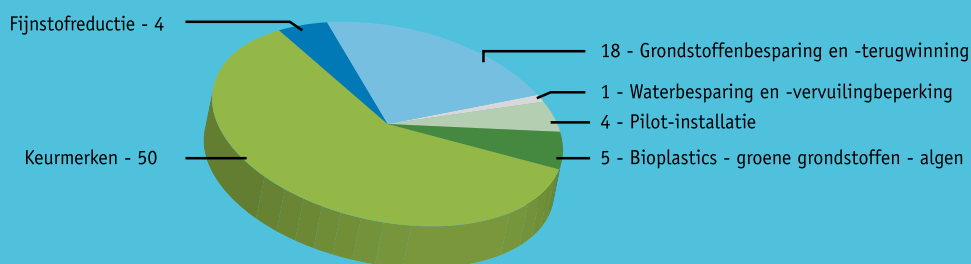
Regien

Regien van der Sijp
directeur SMK •

VERDUBBELING VAN INVESTERINGSBEDRAGEN TEN OPZICHTE VAN 2009

MIA\VAMIL STEUN IN DE RUG BIJ DUURZAMER ONDERNEMEN

Grafiek 1: Aandeel van de verschillende generieke bedrijfsmiddelen in het totaal generiek aangevraagd investeringsbedrag (in miljoen euro). Investerings in keurmerken zijn vooral afkomstig vanuit de toeristische branche.

Tabel 1: Aangevraagde investeringsbedragen Milieukeur met een specifieke code op de MIA\Vamil Milieulijst. De 'aanvragen' en 'aangevraagde investeringsbedragen' over 2010, betreffen de investeringen die zijn gedaan in de periode 1 januari 2010 tot en met 31 december 2010. Voor deze investeringen is in de periode 1 januari 2010 tot en met 31 maart 2011 MIA en/of Vamil aangevraagd.

Code Milieulijst	Bedrijfsmiddel	Aantal aanvragen	Aangevraagd investeringsbedrag (in euro)	Geclaimd budget (in euro)
A1087	Kas voor milieuvriendelijk produceren met Milieukeur	15	3.626.725	406.193

Tabel 2: Aangevraagde investeringsbedragen Groen Label Kassen en Maatlat Duurzame Veehouderij veestallen. De 'aanvragen' en 'aangevraagde investeringsbedragen' over 2010, betreffen de investeringen die zijn gedaan in de periode 1 januari 2010 tot en met 31 december 2010. Voor deze investeringen is in de periode 1 januari 2010 tot en met 31 maart 2011 MIA en/of Vamil aangevraagd.

Code Milieulijst	Bedrijfsmiddel	Aantal aanvragen	Aangevraagd investeringsbedrag (in euro)	Geclaimd budget (in euro)	Extra geclaimd budget voor het Tijdelijk Kader (in euro)
F1090	Groen Label Kassen	178	224.747.374	30.506.635	153.138
Code Milieulijst	Bedrijfsmiddel	Aantal aanvragen	Aangevraagd investeringsbedrag (in euro)	Geclaimd budget (in euro)	Extra geclaimd budget voor het Tijdelijk Kader (in euro)
F1103	Melkveeststal	1.418	215.010.768	28.326.598	5.445
F1104	Vleeskalverenstal	23	5.594.204	760.812	112.320
F1113	Varkensstal	2.716	317.082.952	41.386.939	79.830
F1123	Pluimveeststal	1.572	253.487.858	32.790.247	80.994
	TOTAAL	5.729	791.175.782	103.264.596	278.589

ONDERNEMERS MET VISIE EN DURF INVESTERDEN IN 2010 ONDANKS DE ECONOMISCH SLECHTE OMSTANDIGHEDEN IN INNOVATIEVE DUURZAME APPARATUUR EN BEDRIJFSMIDDELEN.

Om de gevolgen van de economische crisis voor ondernemers te verlichten en een duurzaam ondernemerschap te bevorderen is het fiscale voordeel van de MIA\Vamil tijdelijk verhoogd geweest (het zogenaamde Tijdelijk Kader).

Uit het Jaarverslag MIA\Vamil 2010 blijkt dat dit een succesvolle maatregel was en dat ondernemers hier dankbaar gebruik van hebben gemaakt. Met een beperkt steuntje-in-de-rug van de overheid investeerden zij in 2010 in duurzame technologie met een totaalwaarde van 2 miljard euro. Dit is een verdubbeling van het investeringsbedrag ten opzichte van 2009. Ook het aantal aanvragen nam met 80 procent toe tot ruim 13.000.

MIA\VAMIL BELANGRIJK VOOR DUURZAMERE STALLEN EN KASSEN

De MIA\Vamil-regelingen stimuleren marktintroductie en marktverbreding van duurzame apparatuur en bedrijfsmiddelen, die vermeld zijn op de zogeheten Milieulijst. Zo spelen deze fiscale regelingen een belangrijke rol bij de bouw van steeds duurzamere stallen en kassen. Technologische ontwikkelingen in de landbouwsector op het vlak van klimaat, dierenwelzijn, grond- en watergebruik volgen elkaar snel op en zijn in de loop der tijd steeds eenvoudig ingepast. De agrosector produceert nu veel duurzamer dan een aantal jaren geleden, mede dankzij de MIA\Vamil.

KEURMERKEN: MILIEUVRIENDELIJKE BEDRIJFSVOERING OF PRODUCTIEPROCES

Op de Milieulijst 2010 staan 28 bedrijfsmiddelen waarbij het doel ervan – de milieuprestatie – centraal staat. Deze bijzondere bedrijfsmiddelen, de zogenoemde generieke bedrijfsmiddelen, geven de ondernemer de ruimte om dit doel op eigen wijze te bereiken. Daartoe behoren investeringen in bedrijfsmiddelen waarbij een keurmerk vereist is. Het kan daarbij gaan om de keurmerken Europees Ecolabel, Blauwe Vlag, Green Key, Milieukeur of SKAL. In 2010 werd hier voor 50 miljoen euro aan investeringsbedragen aangevraagd. ●

NATIONAAL ACTIEPLAN GEWASBESCHERMING (NAP)

DE EU-RICHTLIJN (2009/128) DUURZAAM GEBRUIK PESTICIDEN VERLANGT DAT DE LIDSTATEN PER 2013 EEN VIJFJARIG NATIONAAL ACTIEPLAN GEWASBESCHERMING OPGESTELD HEBBEN. DE MINISTERIES EL&I EN I&M GEBRUIKEN DIT ACTIEPLAN BOVENDIEN ALS BASIS VOOR EEN NIEUWE NOTA OVER GEWASBESCHERMING.

De ministeries hebben in een open proces, zonder randvoorwaarden, aan diverse stakeholders een advies gevraagd voor de invulling van het NAP. Hiertoe werden vijf werkgroepen geformeerd (open teelten, gesloten teelten, strategie en instrumenten, biodiversiteit en niet-landbouwkundig gebruik (openbaar groen)). De samenstelling van de werkgroepen was zeer breed. Opvallend was de beperkte betrokkenheid van waterschappen en consumenten- en milieuorganisaties en afwezigheid van de retailers. De adviezen van de verschillende werkgroepen werden begin december afgerond. SMK was betrokken bij alle werkgroepen.

SMK heeft in de diverse werkgroepen de mogelijkheden aangedragen die bovenwettelijke vrijwillige certificatie biedt om de doelstellingen van het gewasbeschermingsmiddelenbeleid te realiseren. Alle werkgroepen hebben certificatie als een belangrijk instrument opgenomen in hun adviezen. Andere belangrijke aandachtspunten zijn aspecten zoals voedselveiligheid, humane veiligheid en de concurrentiepositie van Nederland.

LAATSTE LOODJES WEGEN HET ZWAARST

Bij de start van het traject was een dilemma dat de evaluatie van het lopende beleid (het Meerjarenplan Gewasbescherming-MJPG) nog niet was afgerond. Inmiddels zijn de uitkomsten van de evaluatie gepresenteerd: de gerealiseerde berekende verlaging van de milieubelasting (reductie) sinds 1998 bedraagt 85% voor de open teelten ten opzichte van de doelstelling van 95%. Dat lijkt op het eerste gezicht een geweldig resultaat; immers, maar 10% is niet gerealiseerd. Maar het betekent ook dat er op dit moment nog een aanzienlijke verlaging van de milieubelasting moet worden gerealiseerd om de oorspronkelijke doelstelling van 95% te bereiken. En die laatste loodjes wegen het zwaarst. Binnen de open teelten hebben emissiebeperkende maatregelen de hoogste bijdragen aan de reductie. Binnen Milieukeur-schema's wordt hier veel aandacht besteed. Uit een analyse van de resultaten blijkt verder dat maatregelen van derden een belangrijke reden vormden voor de behaalde reductie. Het gaat daarbij om implementatie van wetgeving (bijvoorbeeld teeltvrije zones, gebruiksvoorwaarden en beperkingen van toelatingen), maar ook marktinitiatieven (zoals bovenwettelijke residu-eisen).

NAP EN SMK

Certificatieschema's bestaan uit maatlatten voor diverse duurzaamheidsthema's, waaronder gewasbescherming. Maatlatten maken het mogelijk om milieubelasting en 'best practices' in beeld te brengen. Die behoefte komt in alle werkgroepen terug. Nieuw is dat retail en voedingsmiddelenbedrijven op dit moment actief zoeken naar instrumenten om hun inkoop te verduurzamen. Deze vraag speelt ook bij duurzaam inkopen van de overheid. 'Maatlatten' bieden daarvoor een goede oplossing.

Voor de borging van de duurzamere teeltwijze (de maatlatten) van gewassen is certificatie een onmisbaar instrument. Het is opvallend dat bij dierlijke productieketens deze ontwikkeling -bijvoorbeeld via 'tussensegmenten'- al verder is gevorderd. Voor plantaardige producten kan hier nog veel worden bereikt. Een tussensegment voor plantaardige producten kan in de visie van SMK een belangrijke rol spelen bij de verduurzaming van gewasbescherming. Milieukeurhouders van plantaardige producten hebben aangetoond dat dit mogelijk is en dat dit niet hoeft samen te gaan met hogere kosten, maar zelfs kosten kan besparen. ●

TPAC

De Toetsingscommissie Inkoop Hout toetst bestaande certificatiesystemen voor duurzaam bosbeheer en de bijbehorende handelsketen.

OP 19 OKTOBER JL. WEES HET COLLEGE VAN BEROEP VAN SMK HET BEROEP AF DAT DE MALAYSIAN TIMBER CERTIFICATION COUNCIL (MTCC) HAD INGESTELD TEGEN HET OORDEEL VAN TPAC.

COLLEGE VAN BEROEP SPREEKT ZICH UIT OVER BEROEP VAN MTCC

BEROEP MTCC

In oktober 2010 oordeelde TPAC dat het Maleisische certificatiesysteem MTCS - waarvan MTCC de beheerder is - niet voldoet aan de Nederlandse Inkoopcriteria voor hout. In december vorig jaar tekende MTCC beroep aan tegen dit oordeel. MTCC droeg hiervoor procedurele en inhoudelijke argumenten aan. TPAC heeft op verzoek van het SMK College van Beroep schriftelijk op deze argumenten gereageerd. Ook een coalitie van Greenpeace en vier andere NGO's heeft haar visie hierop gegeven vanwege een incidenteel beroep dat zij in reactie op het beroep van MTCC instelden. Op 5 augustus 2011 heeft het College van Beroep alle belanghebbenden in elkaars aanwezigheid gehoord. Medio oktober jl. heeft het College uitspraak gedaan en het beroep van MTCC op alle punten afgewezen. Hierdoor blijft het oordeel van TPAC over MTCS - gedaan op basis van de situatie en kennis tot oktober 2010 - van kracht. Het oordeel van TPAC is een advies aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, de heer Atsma.

PEFC INTERNATIONAAL

In juni 2011 bevestigde TPAC ondanks bezwaar van het Wereld Natuur Fonds e.a. haar positieve oordeel over PEFC International. Het TPAC oordeel: "PEFC International, met uitzondering van MTCS, voldoet aan de Nederlandse Inkoopcriteria voor de Nederlandse markt" bleef hierdoor van kracht. De NGO's hebben hierop beroep ingesteld bij het College van Beroep. Belanghebbenden zullen in elkaars aanwezigheid worden gehoord op 13 maart 2012. ●

RECTIFICATIE EN VERDUIDELIJKING

In de vorige SMK-nieuws stonden twee onzorgvuldigheden met betrekking tot de hoorzitting van 5 augustus jl. De correctie luidt als volgt:

- De hoorzitting in de beroepszaak van MTCC was oorspronkelijk gepland op 28 april 2011. Aan het verzoek van MTCC van 18 april 2011 om de zitting uit te stellen, heeft het College van Beroep gehoor gegeven. Als gevolg van verplichtingen van de leden van het College van Beroep kon de zitting niet twee weken later plaatsvinden, zoals voorgesteld door MTCC. De eerst

volgende geschikte datum was drie maanden later, zodat de zitting plaatsvond op 5 augustus 2011.

- De belangrijkste onderwerpen van de hoorzitting waren: de rechten van de inheemse bevolking, de omzetting (= conversie) van gecertificeerd bos in andere vormen van landgebruik, en de beschikbaarheid van de gedetailleerde kaarten van het door MTCC gecertificeerde bos. (De toevoeging over de beschikbaarheid van de kaarten dient te worden genegeerd omdat deze procedureel niet correct is.)

MILIEUKEUR

Milieukeur is het Nederlandse milieukeurmerk voor producten en diensten.

"MET HET BEHALEN VAN EEN KEURMERK BEN JE ER ÉCHT NOG NIET"

DE DAG NA TWEE INTENSIEVE RELATIE-EVENEMENTEN VAN GULPENER BIERBROUWERIJ, DE GULPENER HOPOOGST EN DE GULPENER HOPWANDELING, SPREEKT SMK-NIEUWS MET DIRECTEUR JOHN HALMANS.

"Het waren twee fantastische dagen", aldus John Halmans. "Afgelopen zondag (10 september, red.) hadden wij meer dan 150 vrijwilligers aan het werk om onze hop te oogsten, en vervolgens waren er op maandag ruim 700 van onze relaties aanwezig op onze jaarlijkse Hopwandeling." Het zijn goede voorbeelden van de wijze waarop Gulpener onderneemt. Aan de bekende 3 P's voegt Gulpener namelijk zelf nog een 4e toe: de P van *pleasure*. John: "Want zonder plezier voor alle betrokkenen is maatschappelijk verantwoord ondernemen volgens ons kansloos. MVO gaat bij Gulpener in de kern om people, planet en profit en dat voeren wij in alle facetten van onze bedrijfsvoering door. Daarbij streven we naar waardecreatie in plaats van pure winstcreatie. Waarde voor zowel de mens en milieu als waarde in financiële zin. We koesteren hiermee onze mensen. En die mensen zijn niet alleen onze eigen medewerkers en de boeren die voor ons telen, maar ook onze aandeelhouders, de afnemers en de consumenten."

FUNDAMENT VOOR MVO

John is erg enthousiast over hoe Gulpener op dit moment onderneemt: "Zo'n 13 jaar geleden begonnen wij bewust na te denken over onze bedrijfsvoering en hoe we daar mee verder moesten. Duurzaam ondernemen stond op dat moment nog in de kinderschoenen, maar wij voelden dat wij daar 'iets' mee moesten, dat dáár onze toekomst lag. Het was een tijd van

pionieren, experimenteren, onderzoeken en ervaring opdoen. Al snel kwamen wij erachter dat een betrouwbaar duurzaamheidskeurmerk als Milieukeur voor onze producten essentieel is; een fundament voor ons duurzaam ondernemen. Het gaat om het laten controleren door een onafhankelijke certificatie-instelling van jouw inspanningen op duurzaamheidsgebied. Al onze bieren, veertien soorten, zijn al jarenlang Milieukeur gecertificeerd, waarbij er nu twee ook het EKO-keurmerk hebben en alle bieren gekwalificeerd zijn als 'erkend streekproduct'. Op dat fundament zijn we verder gaan werken aan het bouwen en uitbouwen van onze duurzaamheidsambities."

"KEURMERK 'SLECHTS' HET BEGIN"

"Met het behalen van een keurmerk ben je er écht nog niet met MVO", benadrukt John. "Dan begint het eigenlijk pas. Met het keurmerk heb je weliswaar de 'technische duurzaamheid' onder controle, maar dan moet je gaan bouwen aan de intrinsieke waarden van je bedrijf en van de producten die je maakt. En dat geldt evenzeer voor bijvoorbeeld een betonfabrikant als voor een bierbrouwer. Je hebt namelijk altijd te maken met een aantal bepalende factoren zoals medewerkers, bedrijfsomgeving en de lokale gemeenschap, grondstoffen en milieubelasting. En die factoren vormen de voorwaarden voor jouw *license to operate*. Ik ben van mening dat bedrijven niet alleen maar money making machines kunnen en mogen zijn."

Een bedrijf is nu eenmaal geen *stand alone*. Het is een onderdeel van de maatschappij en maakt daar gebruik van. En daar zou je iets voor terug moeten doen. Dan heb je het over bredere perspectief van maatschappelijke duurzaamheid."

Dat 'terugdoen' manifesteert zich op allerlei manieren bij Gulpener. Een aantal voorbeelden: alle medewerkers van het bedrijf krijgen een jaarlijks sponsorbudget van 150 euro dat naar eigen inzicht vrij kan worden besteed aan

lokale projecten op maatschappelijk of sociaal gebied. Er worden samen met IVN workshops gegeven om horecaondernemers bewuster te maken van de (natuur)waarden van de regio. In samenwerking met de gemeente Gulpener-Wittern ontwikkelt Gulpener een nieuw afvalwatersysteem. Het areaal aan streekgebonden granen en hop wordt verder uitgebreid. Gulpener doet mee aan het creëren van lokale allianties, zoals de B.V. Limburg*. Het initiatief van de Gulpener Duim, een stimuleringsprijs van Gulpener Bierbrouwerij voor bijzondere

initiatieven voor en door de gemeenschap van Gulpener-Wittern. En natuurlijk het organiseren van de eerder genoemde Gulpener Hopoogsten en de Gulpener Hopwandelingen.

PROFIT

"Natuurlijk moeten al die MVO-inspanningen wel leiden tot een toegevoegde waarde voor jouw bedrijf of jouw product én ze moeten erbij passen", vervolgt John. "Wij hebben daar denk ik een goede balans in kunnen vinden. Primaire eis is natuurlijk dat het product van uitstekende kwaliteit moet zijn. Met het keurmerk Milieukeur borgen wij die kwaliteit. Als relatief kleine speler op de biermarkt hebben wij een gering budget voor reclame en communicatie. Onze klanten – afnemers en consumenten – én onze medewerkers proberen wij ambassadeur te laten zijn voor onze bieren en betrekken ze daarom nauw bij onze organisatie. Ook om die reden hebben wij het ledenmagazine 'Puurzaam' in de markt gezet om die betrokkenheid te intensiveren. En zijn we actief op de social media. Wij merken nu dat onze manier van ondernemen goed werkt. Gulpener kent een gestage groei, waardoor de continuïteit van het bedrijf is gewaarborgd. We kiezen steeds meer voor kwaliteit dan voor kwantiteit, waardoor ook het assortiment bieren steeds meer uitbreidt. Gulpener heeft een erg goede naam als werkgever en kent een heel gering personeelsverloop. En dat Gulpener Bierbrouwerij voor de Floriade 2012 exclusief alle bieren gaat leveren is volgens mij een bewijs dat we goed bezig zijn." ●

GULPENER HOPOOGST

KERNCIJFERS GULPENER BIERBROUWERIJ - 2010

AANTAL MEDEWERKERS	59 (54,475 fte)
OMZET IN EURO'S	15.8 miljoen
OMZET IN BIER	100.401 hectoliters (100.401 hectoliter = 50.200.500 glazen bier)
MARKTAANDEEL	0,94%
MARKTAANDEEL HORECA	2,13 %
MARKTAANDEEL THUISVERBRUIK	0,51%
MILIEUKEUR GERST	1.921 ton door 62 Limburgse boeren van 500 hectare land (coöperatie Triligran)
HOPTEELT UIT LIMBURG	3 hectare / opbrengst 14.000 kilo

* BV Limburg is een gezamenlijke onderneming van de overheid, het bedrijfsleven, culturele instellingen, particulieren en investeerders. Samen realiseren zij concrete producten en activiteiten van en over Limburg: www.bv-limburg.eu.

VANAF JANUARI 2012 KUNNEN ZAKELIJKE KLANTEN BIJ ENECO ELEKTRICITEIT MET MILIEUKEUR AFNEMEN DIE AFKOMSTIG IS VAN NEDERLANDSE WINDPARKEN.

ENECO INTRODUCEERT HOLLANDSEWIND® MET MILIEUKEUR DUURZAAM ONDERNEMEN; DAT LEVERT OP

Eneco is een duurzaam energiebedrijf en produceert, verhandelt, transporteert en levert gas, elektriciteit, warmte en andere energieoplossingen. Eneco ontstond in 1995 uit een fusie van de energiebedrijven van Rotterdam, Den Haag en Dordrecht. In de jaren daarna zijn daar dertien regionale energiebedrijven bijgekomen. De aandelen zijn in handen van 60 Nederlandse gemeenten. Met ruim 3.500 medewerkers bedient zij meer dan twee miljoen zakelijke en particuliere klanten. Energieleverancier Eneco is onderdeel van de Eneco Groep die verder bestaat uit de bedrijven Stedin (netbeheer) en Joulz (infrastructuur). Eneco behoort tot de schoonste energiebedrijven van Europa en werkt samen met anderen aan duurzame energie. Zo is Eneco mission partner van het Wereld Natuur Fonds en als eerste energiebedrijf wereldwijd erkend als 'Climate Saver'.

DUURZAME STRATEGIE

SMK-Nieuws spreekt met Petra Mesdag, manager MKB en Intermediairs bij Eneco Supply en Retail. "Sinds twee jaar heeft Eneco een duurzame strategie in haar beleid vastgelegd", aldus Petra. "Het is ons nu allemaal wel duidelijk dat fossiele brandstoffen eindig zijn, dat ze vervuilen en dat de opwarming van de aarde ons uitdaagt om schone en slimme oplossingen te vinden. Vandaar dat Eneco haar verantwoording neemt en ervoor heeft gekozen om sinds 2011 nog uitsluitend groene stroom aan particuliere en kleinzakelijke klanten te leveren." Die energie komt uit verschillende duurzame opwekkingsbronnen, zonder CO₂ emissies: wind (14%), biomassa (0,5%), zon (0,01%) en waterkracht (85,49%). Petra vervolgt: "Onze klanten bieden we daarbij de mogelijkheid om te kiezen voor elektriciteit die uitsluitend door wind is opgewekt. Op dit moment loopt onze campagne 'Eneco HollandseWind', waarbij de windstroom die we leveren 100% wordt opgewekt door windmolens uit Nederlandse windparken. Onze klanten ontvangen als bewijs daarvoor een broncertificaat bij hun contract."

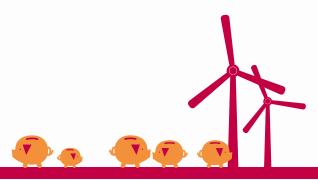
MILIEUKEUR VOOR ZAKELIJKE MARKT

"In eerste instantie ging Eneco op voor Milieukeur om te voldoen aan de eisen in het kader van de CO₂ Prestatieladder", zegt Petra Mesdag. "Er was een grootzakelijke Eneco klant die daarom vroeg. Al snel zag onze organisatie in dat Milieukeur ook in parallelle markten een prima ondersteuning en garantie kon bieden bij de levering van windenergie. In het verlengde van de CO₂ Prestatieladder gaat Eneco zich richten op het midden- en kleinbedrijf van bouwland Nederland."

CAMPAGNE 'DUURZAAM ONDERNEMEN, DAT LEVERT OP'

In het eerste kwartaal van 2012 krijgt de campagne voor HollandseWind met Milieukeur meer nadruk op de zakelijke markt, en dan met name op het midden- en kleinbedrijf. Het Milieukeur certificaat voor windenergie zorgt voor bewijs en een ondersteunende 'plus'. Het thema van de campagne is 'Duurzaam ondernemen, dat levert op'. "Eneco gaat daarin een stuk verder dan het 'alleen' maar leveren van duurzamere energie", benadrukt Petra. "Het is eigenlijk practice what you preach. We willen onze klanten echt verder helpen met duurzaam ondernemen en ondersteunen hen daarin met diverse tools. Zo is er een Bespaarpakket met tips & tricks om slim te besparen op energie. Ook is er op onze website eneco.nl/duurzaam-ondernemen een online Besparingsverkenner waar bedrijven een indruk kunnen krijgen van hun besparingspotentieel en hun energieverbruik kunnen afzetten tegen dat van branche-genoten. En we gaan onze klanten met een Communicatiepakket helpen om hun duurzaam ondernemerschap (bijvoorbeeld met de keuze voor HollandseWind) naar hun relaties uit te dragen. Dat pakket bestaat naast een Eneco certificaat Duurzame energie uit banners voor hun website, een onderscheidende e-mailhandtekening, een persbericht en een advertentie. Het Milieukeur logo gaan we in al die communicatiemiddelen gebruiken als extra ondersteuning. Eneco HollandseWind en het Nederlandse Milieukeur, dat is een duurzaam duo!", besluit Petra enthousiast. •

^
"ENECO HOLLANDSEWIND
EN HET NEDERLANDSE
MILIEUKEUR... EEN
DUURZAAM DUO."
v

**Duurzaam ondernemen
dat levert op**

EEN AUTO OP STRAAT WASSEN KAN MEER MILIEUBELASTEND ZIJN DAN WASSEN VIA EEN AUTOWASSTRAAT, EN ZELFS DAT KAN NOG DUURZAMER. DIT BEWIJST BLINQ CARWASH, DAT AL VIJF JAAR ONDER HET MILIEUKEUR WAST. EXPLOITANT VOLKMAR ALBERTS IS ER BEST TROTS OP.

VIJF JAAR DUURZAAM AUTO'S WASSEN

"We hebben ons in eerste instantie uit eigen overweging laten certificeren", zegt hij. "Dit omdat wij zelf een gevoel van urgentie hebben bij milieubewust werken. Maar omdat we nu vijf jaar het Milieukeur hebben, gaan we dat maar eens echt communiceren." Blinq Carwash is een typisch familiebedrijf. Gerund met trots en eerbied, met een jarenlange expertise. Blinq heeft twee vestigingen in Apeldoorn. Alberts: "Duurzaamheid heeft de toekomst. Niet alleen vanuit mijn persoonlijk oogpunt, maar het is ook iets waar de consument steeds meer op gaat letten. Het heeft uiteindelijk alleen maar voordelen."

GOED VOOR HET BEDRIJFSPROCES

Het werken onder Milieukeur bevalt prima. "We moeten onze cijfers goed onder de loep nemen en uitgebreid registreren", zegt Alberts. "Maar dat is geen last: je krijgt hierdoor inzicht in je processen en je bedrijfsvoering. We doen er alles aan om energie- en waterverbruik te verminderen en daar helpt het Milieukeur ons bij."

In totaal investeerde Blinq ruim drie miljoen euro, maar daar staat dan wel een fiscaal voordeel tegenover. "We vangen al het water op, filteren het en gebruiken het opnieuw in de wasstraat", zegt Alberts. "Ook hebben we de buitenverlichting vervangen door

LED-lampen. Wanneer er geen auto's te wassen zijn, schakelt de verlichting automatisch terug naar 30 procent van het vermogen. Toen wij een offerte aanvroegen voor de verlichting, kon de leverancier nog maar een jaar garantie geven op de – toen nieuwe – LED-verlichting, terwijl wij een diepte-investering doen in nieuwe techniek met een lange terugverdientijd. Omdat we een serieuze partij zijn, kun je aan tafel gaan met die leverancier en de wensen bespreken. Zo hebben we toch vijf jaar garantie gekregen. Hiermee verduurzaam je de keten. Dit gaat ook op voor onze leveranciers van de shampoos en waxen: zij leveren ons een duurzaam product. De shampoo is speciaal voor ons ontwikkeld en daar zijn flinke kosten voor gemaakt. Die kosten hebben we met leverancier Auwa gedeeld en we hebben afgesproken dat we hun producten voor een langere periode exclusief afnemen."

COMMUNICEREN

Blinq heeft nooit echt werk gemaakt van het communiceren van het Milieukeur. "Maar als ik zie dat bijna ieder bedrijf zich nu op de borst klopt met MVO-beleid, moeten wij dat misschien ook maar eens gaan doen, zeker omdat wij onze duurzaamheid kunnen aantonen met een betrouwbaar certificaat",

zegt Alberts. "We gaan een actie houden om het jubileum te vieren en we zullen het Milieukeur logo prominenter bij de wasstraat plaatsen." Alberts heeft nog wel een kanttekening: "Tegenwoordig zijn er zoveel keurmerken en iedereen plakt maar een stickertje op zijn product. Het zou goed zijn als Milieukeur beter bekend wordt bij de consument. Nu zegt het de meeste mensen nog niet zoveel." ●

VOLKMAR ALBERTS

OP EEN FRAAIE BRABANTSE HERFSTDAG –MIDDEN IN HET PADDENSTOELENSEIZOEN-
IS DE REDACTIE VAN SMK-NIEUWS OP BEZOEK BIJ CHAMPIGNONKWEKERIJ J. KANTERS VOOR EEN BIJEEN-
KOMST MET ZEVEN PADDENSTOELENKWEKERS DIE OPGINGEN VOOR HET MILIEUKEUR CERTIFICAAT. CERTIFI-
CATIE INSTELLING SGS DEED DE AUDITS.

BINNENKORT VERKRIJGBAAR:

3 MILJOEN KILO MILIEUKEUR PADDENSTOELEN

Kanters heeft sinds juni 2009 het Milieukeur certificaat voor de teelt van champignons. En hij heeft daar goede ervaringen mee, vooral ook door het duurzamere productonderscheid dat Milieukeur biedt. "Wij zien dat retailers steeds meer duurzamere producten aan hun klanten willen aanbieden. Vaak is een klein gedeelte van hun assortiment EKO gecertificeerd, maar om de consument een breder aanbod tegen een gunstige prijs te kunnen bieden, komt al snel Milieukeur in beeld. Daarbij is het voordeel van Milieukeur dat het geen one issue keurmerk is, maar voor een brede invalshoek kiest, waarbij allerlei duurzaamheidsaspecten worden gesteld zoals aan management, de teelt, de bewerking en verpakking."

VRIJWILLIG SAMENWERKINGSVERBAND

Om dat bredere en grotere assortiment de markt te kunnen aanbieden is er nu een samenwerkingsverband ontstaan van een zevental zelfstandige paddenstoelenkwekers: Kanters, Koolen Champignons, Verbruggen Paddenstoelen, Global Mushrooms, Dollevoet Shii-take, Heme-sales bv ('t Voske) en Lekkamp Champ. Kanters en Koolen zijn hierin een centrale spil waarbij Kanters via zijn apart gecertificeerde verpakkingsbedrijf zorg draagt voor verpakking, samenstelling van paddenstoelenmixen en de afstemming van vraag en aanbod onder de rivieren. Koolen champignons organiseert dit boven de rivieren. De groep van bedrijven heeft beschikking over diverse ingangen bij retail- en foodservicebedrijven en

gaat voorlopig MAKRO en Jan Linders Supermarkten beleveren. Met andere retailers zijn oriënterende gesprekken gaande. Omdat de kwekers zelfstandig opereren kunnen zij uiteraard individueel ook hun Milieukeur gecertificeerde paddenstoelen aan afnemers gaan leveren.

INNOVATIEF

Het samenwerkingsverband betreft een innovatieve groep van bedrijven op het gebied van duurzaam ondernemen. Zo is 't Voske bezig met een project voor het geheel energieneutraal telen van paddenstoelen en heeft daarvoor een zogenaamde Green Deal gesloten. Verbruggen 'maakt' zijn eigen compost en gebruikt daarvoor

EEN LESJE TEELT

De teelt van paddenstoelen is een behoorlijk ingewikkeld proces. Een paddenstoel is het vruchtlichaam van een schimmel die zich voortplant door middel van sporen. Een paddenstoel kan miljarden sporen produceren en wanneer deze tot ontkieming komen, ontstaat er het 'mycelium': de dunne, vertakte schimmeldraden.

Voor het telen van champignons wordt gebruik gemaakt van compost. Dit is een mengsel van onder meer paarden- en kuikensmest, gips, stro en broed (graankorrels met mycelium). Nadat de compost volledig doorgegroeid is, worden de bedden in luchtdichte cellen van een kwekerij ermee gevuld. Deze cellen imiteren als het ware het hele jaar rond de herfst, door een kunstmatige beheersing van licht, luchtvochtigheid en temperatuur. Deze bedden worden gevuld met een laag compost met daarop een laag dekaarde van zwarte veengrond. Het mycelium groeit nu vanuit de compost in de dekaarde en vormen zich knoppen, waaruit later de champignons groeien. Het totale proces tot en met de oogst neemt vijf weken in beslag.

MILIEUKEURCRITERIA VOOR PADDENSTOELEN

Bij Milieukeurcriteria voor paddenstoelen (champignons, kastanjechampignons, oesterzwammen, shii-takes, paarse ridderzwam en anjischampignons) ligt het accent op de productie van compost, het gewasbeschermingsmiddelengebruik en het energieverbruik in de teeltfase. Er zijn ook criteria vastgesteld voor het gebruik van schoonmaakmiddelen, het afval- en waterverbruik en natuur- en landschapsbeheer.

Bij de Milieukeurteelt van paddenstoelen is maar een beperkte hoeveelheid gewasbeschermingsmiddelen toegestaan. Jaarlijks stelt de teler een gewasbeschermingsplan op, waarmee aangetoond wordt dat aan de eisen voor Milieukeur kan worden voldaan. Er is een verplichte registratie van de inkoop, de voorraad en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Milieukeur zorgt in de praktijk voor een goede aanpak van kwaliteitszorg, omdat deelnemers planmatig werken, uitgebreid registreren en een zorgvuldig management voeren om aan de criteria te voldoen. Er vinden per jaar twee bedrijfsaudits plaats. Bedrijven die twee achtereenvolgende jaren het Milieukeurcertificaat hebben behaald, kunnen met minimaal één bedrijfsaudit toe.

grasafval van Staatsbosbeheer. Ook doet WUR voor hem een onderzoek naar de toepassing van LED-verlichting in de paddenstoelenteelt waarbij het gaat om factoren als optimale kleurtemperaturen, lichtintensiteit en belichtingstijden. Een aantal bedrijven uit de groep is nauw betrokken bij het project Fair Produce. Het gaat er bij dat project om dat bedrijven aantoonbaar voldoen aan Nederlandse wet- en regelgeving op het gebied van werkomstandigheden, administratie, afdrachten premies en loonbelasting, veiligheid, Arbo, beloning en Cao. De groep paddenstoelentelers is daarom ook enthousiast over een aantal mogelijk nieuwe werkgerelateerde eisen in het Milieukeur certificatieschema voor 2012, zoals de RI&E (Risiko-Inventarisatie en -Evaluatie), het in dienst nemen van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en de NEN-4400-1 eis aan uitzendbureaus.

ASSORTIMENT

Het brede assortiment dat de groep paddenstoelenkwekers onder Milieukeur kan gaan

leveren bestaat uit witte champignons en kastanjechampignons, shii-takes, portobella's en limoengele, zalmroze en grijze oesterzwammen. De jaarlijkse productie van alle bedrijven is aanzienlijk en bedraagt zo'n drie miljoen kilo paddenstoelen. Het marktaandeel van bijvoorbeeld Milieukeur oesterzwammen komt daarmee op 30%; van champignons op bijna 3%.

BEWUSTWORDING

Vier van de zeven paddenstoelenkwekers zijn ook gecertificeerd voor EKO; voor die bedrijven was het relatief eenvoudig om aan de eisen van Milieukeur te voldoen. Zij moesten vooral op het gebied van duurzame energie maatregelen nemen. Andere bedrijven waren genooddaakt meer aanpassingen in hun bedrijfsvoering te doen. Alle kwekers waren unaniem van mening dat het certificeringsproces veel inzicht en bewustwording geeft in hun bedrijfsvoering. Vooral waar het gaat om energieverbruik - de paddenstoelenkweek is vanwege warmte- en koelprocessen een relatief energie-intensieve

bedrijfstak - en het gebruik van schoonmaakmiddelen. Aan de hand van de Milieukeureisen kon voor sommige bedrijven een drastische beperking van bijvoorbeeld chloorgebruik worden gerealiseerd en bleek dat in combinatie met milieuvriendelijke middelen als groene zeep een even goed schoonmaakresultaat kon worden behaald. ●

^

**"WIJ ZIEN DAT RETAILERS
STEEDS MEER DUURZA-
MERE PRODUCTEN AAN
HUN KLANTEN WILLEN
AANBIEDEN."**

v

EEN GOEDE START IS HET HALVE WERK

KUIKENS DIE WORDEN UITGEBROED IN DEZELFDE OMGEVING WAAR ZE OOK WORDEN GROOTGEBRACHT; DAT IS IN HET KORT DE WERKWIJZE VAN KEMPENKIP IN VESSEM, EEN PROEFBEDRIJF VAN STALLEVERANCIER VENCOMATIC.

"Ons Patio systeem* is zowel goed voor het milieu, als voor het welzijn en de gezondheid van de kuikens", zegt R&D medewerker Freek Leijten. "De kuikens hebben direct toegang tot eten en drinken en ze hoeven niet de stress te ondergaan van transport. Dit is goed voor de kuikens en voor de stalhouder: de kuikens hebben een betere immuniteit, er is geen antibiotica nodig en ze zijn sterker en gezonder". Onlangs werd Kempenkip gecertificeerd voor Milieukeur Vleeskuikens.

Kempenkip is een relatief klein bedrijf. De proefstal biedt plaats aan 30.000 kuikens. Een gemiddeld commercieel bedrijf huisvest zo'n 150.000 kuikens. Het bijzondere van het systeem is dat het uitkomen van de broedeieren en het huisvesten van de vleeskuikens tot 42 dagen in één stal wordt gecombineerd. Kempenkip bestaat nu drieënhalf jaar. "Vencomatic zet het Patio systeem in de markt en zoekt daarbij samen met ketenpartners naar een vermarkting van de toegevoegde waarde op het gebied van duurzaamheid.", aldus Leijten.

CERTIFICATIE PAST BIJ HET CONCEPT

Voor Leijten was certificatie een logische stap. "Met dit Patio systeem zetten we in op duurzaamheid en diergezondheid en dierenwelzijn", zegt hij. "Daar past certificatie bij.

Met het Milieukeur onderscheiden we ons van het gangbare product en kunnen we ons verhaal hard maken. Juist in het vermarkten van ons product verwachten we dat certificatie ons zal helpen." Daar verwacht Leijten het één en ander van. "Neem een issue als antibiotica in vlees, daar wordt veel over gesproken. Wij werken al meer dan drie jaar antibiotica-vrij omdat onze kuikens dit gewoonweg niet nodig hebben. Ik denk dat we hiermee echt een verhaal hebben naar mogelijke afnemers en de consument."

Dit wil overigens niet zeggen dat een ondernemer die het Patio systeem aanschafte en in gebruik neemt daarmee automatisch voor Milieukeur gecertificeerd is. En ook andere pluimveebedrijven die aan de Milieukeurcriteria voldoen kunnen opgaan voor certificering. "Maar voor Kempenkip was de stap klein: wij bewijzen dat het kan. De Patio stalhouder heeft dus de mogelijkheid om zich te laten certificeren." Leijten ondervond dat er relatief weinig hoeft te gebeuren om voor certificatie in aanmerking te komen. "Je hebt het dan vooral over het bijhouden van je registratie. Ook voor nieuwe stalhouders is dit haalbaar."

ONDERBOUWEN VAN HET VERHAAL

Certificatie is één ding, Leijten hecht daarnaast veel belang aan het onderbouwen

*HET PATIO SYSTEEM

Het stalsysteem bestaat uit twee rijen van zes lagen, waar de kuikens uitkomen en leven. Door de verregaande automatisering en ingenieuze inrichting is bijvoorbeeld het klimaat per laag goed te regelen. "We kunnen het klimaat en het vochtgehalte uitstekend conditioneren", vertelt Leijten. "In de broedperiode is warme lucht nodig, zonder veel luchtverplaatsing. Later is frisse lucht goed voor de kuikens, en dat levert het ventilatiesysteem." Door de gelaagde indeling is minder kostbare bouwgrond nodig en ammoniakemissie wordt teruggedrongen door droog strooisel.

^
 "WIJ WERKEN AL MEER
 DAN DRIE JAAR
 ANTIBIOTICAVRIJ."
 v

van het verhaal. Promovendus Lotte van de Ven (Wageningen Universiteit) onderzoekt het effect van het uitbroeden van de kuikens in de stal op de thema's welzijn en diergezondheid. Hier komen interessante resultaten uit, die wetenschappelijk onderbouwen dat het Patio systeem positief werkt op onder andere de orgaanontwikkeling, afweer tegen ziekteverwekkers en de groei in de eerste levensfase. Verder worden er microbiologische tests gedaan op ESBL-bacteriën, die immuniteit-resistentie voor antibiotica veroorzaken. "We zien dat dit systeem veel voordelen oplevert: de Patio kuikens zijn robuust en gezond en hebben hierdoor geen antibiotica nodig." ●

OP 7 NOVEMBER ONDERTEKENDEN EEN AANTAL PARTNERS IN AMSTERDAM HET CONVENANT 'DE ZORG VOOR DUURZAAMHEID' MET ALS DOEL SAMEN DE MILIEUPRESTATIES VAN DE ZORGINSTELLINGEN TE VERBETEREN. DIT GEBEURT DOOR INVOERING VAN DE MILIEUTHERMOMETER ZORG.

ZORGINSTELLINGEN IN AMSTERDAM STARTEN ALS EERSTE MET MILIEUTHERMOMETER

De Milieuthermometer Zorg schrijft concrete maatregelen voor bij zorginstellingen (verpleeg- en verzorgingshuizen, opvangcentra, klinieken e.d.). Amsterdam is de eerste stad in Nederland waar dit gebeurt en wil hiermee een belangrijke bijdrage leveren om een van de duurzaamste steden van Europa te zijn en blijven.

Voorbeelden van concrete maatregelen zijn: duurzaam inkopen (zorgorganisaties kopen producten in met zo min mogelijk verpakkingsmateriaal), het maken van energiebesparingsplannen, een milieuvriendelijk wagenpark, het bevorderen van woon- werkverkeer op fiets of openbaar vervoer, het bevorderen van biologisch voedsel, en het terugdringen van etensresten.

Met het invoeren van deze milieumaatregelen besparen de zorginstellingen gas, elektriciteit, water en afval. Voor de in totaal 100 locaties die meedoen betekent dat:

- een vermindering van circa 5000 ton CO₂-uitstoot door minder elektriciteit- en gasverbruik;
- een vermindering van 400.000 kg afval voor verbranding;

- een besparing van 10.000 m² water ten opzichte van wat de organisaties nu verbruiken.

Het convenant De Zorg voor Duurzaamheid is ondertekend door de volgende partijen: Amsta, Cordaan, HVO, Querido, SMK, Milieuplatform Zorgsector, Agentschap NL, de portefeuillehouders van de Amsterdamse stadsdelen en de wethouder Zorg van de gemeente Amsterdam. De dienst Milieu en Bouwtoezicht is de motor achter de samenwerking.

Afhankelijk van het niveau van milieumaatregelen, die na drie jaar zijn genomen, krijgen de instellingen een bronzen, zilveren of gouden Milieuthermometer (het gouden niveau is gelijk aan Milieukeur).

MEER INFO:

Marja Hof, Dienst Milieu en Bouwtoezicht, gemeente Amsterdam, 020 254 3656
Marleen Nieuwenhuis, Bestuursvoorlichting, 020 552 2042
Ineke Vlot, manager non food SMK, 070 358 63 00 ●

DE MILIEUKEUR AARDAPPELKETEN

EEN AARDAPPEL OP HET BORD HEEFT EEN FLINK TRAJECT AFGELEGD: VAN DE TELER NAAR HET SORTEERBEDRIJF EN VIA DE VERPAKKER NAAR DE RETAILER. VOOR DE DUURZAMERE AARDAPPELEN GETEELD ONDER HET MILIEUKEUR IS DIT NIET ANDERS. WE VOLGEN IN DIT ARTIKEL DIE HELE KETEN: VAN DE TELER TOT DE SUPERMARKT.

BIJL AARDAPPELEN

"HET IS UITDAGEND OM GECERTIFICEERD TE TELEN"

Een ervaringsdeskundige als het gaat om werken onder Milieukeur, zo mag Bijl Aardappelen bv wel genoemd worden. Het aardappelhandels-, sorteer- en verpakkingsbedrijf uit Sint Annaland op het Zeeuwse eiland Tholen werkt al sinds medio jaren '90 volgens de Milieukeur eisen bij de teelt van aardappelen. "De motivatie om dit te doen was vooral om ons te onderscheiden in de markt", zegt Kees Bijl. "De milieuwinst was vrij groot in vergelijking met de gangbare teelt. Dat verschil is nu kleiner geworden omdat de 'normale' teelt ook milieuvriendelijker gaat." Toch is het onderscheiden nog één van de belangrijkste drijfveren: "Milieukeur gecertificeerde aardappelen hebben een gegarandeerde afzetmarkt."

Bijl Aardappelen haalt het product bij de teler op en verwerkt en verhandelt de ongeveer elf rassen aardappelen het hele jaar door. Dat doet het bedrijf met zo'n zeven medewerkers, exclusief die op kantoor. De afzet blijft voor ongeveer de helft in Nederland, van kleine markthandelaren tot de grote verpakkers. De andere helft wordt verscheept tot ver buiten Europa. Jaarlijks verwerkt Bijl Aardappelen

zo'n 7.000 ton gecertificeerde aardappelen die ze van zo'n twaalf gecertificeerde telers betrekken.

STEEDS LASTIGER ...

"In de praktijk merk ik dat het voor telers steeds lastiger wordt om onder Milieukeur te werken", vertelt Bijl. "Waar het vroeger echt alleen om milieuwinst bij de teelt ging, is het schema nu veel breder geworden. Op zich is dat niet erg, want aan een certificaat moet ook wel waarde zitten." Bijl doelt op bijvoorbeeld de uitgebreide registratie die telers moeten bijhouden en de inspanningen voor de klimaatmodule. "Veel telers balanceren op de rand: ze hebben moeite om aan de eisen te voldoen. In een slecht seizoen zul je toch bestrijdingsmiddelen moeten gebruiken, anders kan de hele teelt bij het afval."

... MAAR OOK EEN UITDAGING

Maar, daar staat dan weer tegenover dat werken onder Milieukeur ook een 'uitdaging' is. "Zowel wat betreft milieuvriendelijkere

teelt, als commercieel", vervolgt Bijl. "In de keten maken we afspraken. De retailer met de kleinverpakker, de kleinverpakker met ons en wij weer met de telers." In het begin van het seizoen laat de supermarktketen weten hoeveel gecertificeerde aardappelen ze denkt nodig te hebben. "Dat leggen wij bij onze telers neer. Die hebben vervolgens een gegarandeerde afzetmarkt voor hun product."

Die gegarandeerde afzetmarkt is natuurlijk meer dan welkom en een grote stimulans. Maar ook een goede prijs voor de aardappel is belangrijk. "Je zou redelijkerwijs mogen verwachten dat voor een Milieukeur aardappel een betere prijs wordt betaald", zegt Bijl. "Dit wordt gedaan door een prijsafspraken tussen teler en afnemer. Dit geldt voor zo'n dertig procent van de aardappelen. Voor de overige 'vrije' Milieukeur-aardappelen wordt per week een marktconforme prijs afgesproken. Hierin wordt de vergoeding voor de gemaakte kosten opgenomen. Maar deze prijzen staan wel onder druk en er wordt stevig onderhandeld." ●

"ONDSCHIEDEND EN EEN GEGARANDEERDE AFZET"

Iedere aardappel begint in de grond. Zo ook bij het bedrijf van teler Dingeman Burgers uit Zevenbergschen Hoek. Het familiebedrijf teelt aardappelen, uien, bieten, tarwe en kruiden op zo'n 160 hectare. Al sinds begin jaren '90 zijn de aardappelen van Burgers Milieukeur gecertificeerd. "Onderscheiden in de markt en een gegarandeerde afzet, dat zijn de belangrijkste voordelen van het certificaat."

Burgers teelt de aardappelen, maar slaat ze ook op en sorteert ze. Dat doet het bedrijf ook met twee andere gecertificeerde collega-telers in de regio. Het bedrijf beslaat zo'n 160 hectare, waarvan 35 hectare gebruikt wordt voor de vier rassen aardappelteelt. In totaal gaat het om zo'n 2000 ton aardappelen per jaar.

PRAKTISCH HAALBAAR

"Begin jaren '90 besloten we duurzamer te gaan telen", vertelt Burgers. "Het grote voordeel van Milieukeur is dat het praktisch haalbaar is. Met een aantal ingrepen in het bedrijfsproces kwamen we in aanmerking voor certificatie. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld puur biologische teelt, waarvoor je erg grote stappen moet zetten. Maar je moet natuurlijk wel het één en ander doen voor het certificaat. Omdat wij nu zo'n twee decennia ervaring hebben is de Milieukeur werkwijze ondertussen heel normaal geworden."

Waaruit bestaat het verschil tussen de teelt van een 'doorsnee' aardappel en een gecertificeerde? "In de eerste plaats is de rotatie bij ons iets ruimer", antwoordt Burgers. "We oogsten iets minder, zodat de bodem goed blijft. Verder is het bemestingsplan samen met een adviseur gewijzigd en gebruiken we

beperkt gewasbescherming. Alles wordt gecontroleerd, van bouwplan tot opslag. Dat garandeert een meer milieuverantwoorde teelt."

ONDSCHIEDEND EN GEGARANDEERDE AFZET

Burgers kan zich voorstellen dat het voor een bedrijf dat zich wil laten certificeren een behoorlijke stap kan zijn. "Juist omdat wij ervaring hebben is het goed te doen", zegt hij. "En zelfs dan loop ik nog wel eens tegen zaken aan. Natuurlijk snap ik dat je goed moet registreren wat je doet en welke middelen je gebruikt, maar het papierwerk loopt behoorlijk op." Toch wegen de voordelen zwaarder dan de nadelen: "We hebben een onderscheidend product en de afzet is gegarandeerd. De supermarkten en de consument willen toch graag de gecertificeerde duurzamere aardappel." ●

JAC VAN DEN OORD

"MILIEUKEUR IS IN STILTE HEEL AANWEZIG"

De aardappelen vervolgen hun weg naar de groothandel en kleinverpakker Jac van den Oord in Ammerzoden. Hier gaan de aardappelen in de verpakkingen die de consument aantreft in de supermarkt en de groenten- en fruitwinkel. "Het zwaartepunt van de Milieukeur-gecertificeerde aardappelen ligt in het voortraject", zegt Leon van den Oord. "Maar wij leggen natuurlijk ook verantwoording af over hoe wij verpakken en we de logistiek inrichten." Ook Jac van den Oord werkt al sinds medio jaren '90 met Milieukeur.

Aardappelgroothandel Jac van den Oord is een moderne onderneming, waar innovatie en inspringen op veranderingen in de markt centraal staan. Jac van den Oord levert praktisch alle aardappelrassen. "We voeden daarmee zo'n 150.000 monden per week", weet

Leon van den Oord. "De Milieukeur aardappelen zijn daar een belangrijk deel van." Die worden verkocht onder de naam Natubalans en zijn verkrijgbaar in consumentenverpakkingen van twee, drie en vijf kilogram.

Leon van den Oord merkt dat het Milieukeur meestal geruisloos wordt opgemerkt. "Hier bedoel ik mee dat we eigenlijk nooit iets horen", zegt hij. "Pas wanneer we even niet kunnen leveren met het Milieukeurlogo, bijvoorbeeld in het late voorjaar, krijgen we onze afnemers aan de lijn met de vraag waarom het logo ontbreekt." Hieruit maakt Van den Oord op dat het Milieukeur wel degelijk leeft. "Dat is een bevestiging dat het keurmerk gewaardeerd wordt. In stilte is het heel erg aanwezig."

BORGING

Voor zowel de kleinverpakker als voor de supermarkt geldt dat een goede productkwaliteit een logisch gevolg is van het werken volgens het keurmerk "Dat vind ik één van de grote voordelen", zegt Van den Oord. "Het Milieukeur garandeert ons en de consument dat er sprake is van een betere omgang met het milieu; een goede kwaliteit hoort daar nu eenmaal bij. Het bedrijf werkt al ruim vijftien jaar met Milieukeur en dat gaat naar volle tevredenheid. "Milieukeur groeit met de markt mee", omschrijft Van den Oord het. "De regels die in de jaren '90 golden voor gecertificeerde teelt zijn nu gemeengoed. Milieukeur weet altijd de voorsprong te behouden, door de eisen aan te passen aan de tijd. Dat maakt het een dynamisch keurmerk, met echte waarde." ●

**WINDENERGIE HEEFT EEN PLEK VEROVERD IN HET NEDERLANDSE
ENERGIELANDSCHAP, ONDER MEER DOOR DE INSPANNINGEN VAN WINDUNIE.**

WINDUNIE BESTAAT 10 JAAR

Het tienjarig bestaan van Windunie werd op 17 november jl. gevierd met een goedbezocht symposium in de Meerpaal in Dronten onder de titel 'Samen voor Lokale Duurzame Energie'. Coöperatie Windunie is in tien jaar uitgegroeid van 20 naar ruim 250 leden, die samen ongeveer 400 windmolens beheren met meer dan 410 MW opgesteld vermogen. Windunie werd opgericht om producenten van duurzame energie een goede prijs te garanderen en om serieus werk te maken van een beter milieu. De Winduniestroom is Milieukeur gecertificeerd; Greenchoice is door Windunie geselecteerd als leveringspartner van de groene stroom.

o.a. Pieter Verberne van AKZO, Mel Kroon van TenneT, Tijs Breukink van Wageningen UR, Hugo Brouwer van het Ministerie van EL&I en Axel Posthumus van Windunie. In drie aparte middagsessies, bestaande uit presentaties en discussie, was er aandacht voor de onderwerpen Duurzame Techniek, Duurzame Maatschappij en Duurzame Economie. De eindconclusie van deze dag: samenwerking tussen alle partijen is essentieel om duurzame energie voldoende tot ontwikkeling te laten komen. Daarbij geldt vooral: de lusten moeten terechtkomen waar ook de lasten liggen. ●

Foto: Jeannette Huisman

Op het symposium waren ongeveer 380 geïnteresseerden aanwezig. Sprekers waren

SINDS 2005 BIJ WINDUNIE: ELEKTRICITEIT VAN EEN MOLE- NAAR NAAR KEUZE

Windunie kan garanderen dat klanten stroom van één specifieke windmolen ontvangen. Dat werkt als volgt: iedere molen is aangesloten op het openbare elektriciteitsnet en voorzien van een meter. De meter registreert hoeveel elektriciteit de molen aan het net levert. De eigenaar van de windmolen krijgt voor iedere geleverde MW/u stroom een Garantie van Oorsprong (GVO) met daarop de code van zijn windmolen. Deze GVO wordt in de vorm van een elektronisch certificaat bijgeschreven op de certificatenrekening van de coöperatie. Windunie koppelt het verbruik van iedere klant van Winduniestroom aan de GVO's, zodat deze echt stroom afnemen van de molen van hun keuze. Winduniestroom is Milieukeur gecertificeerd.

NIEUW IN MILIEUKEUR CERTIFICATIESCHEMA:

MILIEUKEUR INSTROOIMATERIAAL VOOR KUNSTGRASVELDEN

**DE MILIEUKEURCRITERIA VOOR VEILIGHEIDSTEGELS EN IN-SITU VLOEREN
ZIJN PER 15 NOVEMBER 2011 UITGEBREID MET DE TOEPASSING VAN RUBBERGRANU-
LAAT VAN AUTOBANDEN ALS INSTROOIMATERIAAL VOOR KUNSTGRASVELDEN: 'INFILL'.
HET GEBRUIK VAN INFILL IN KUNSTGRASVELDEN KENT DEZELFDE MILIEUTECHNISCHE EN
GEZONDHEIDSKUNDIGE AANDACHTSPUNTEN ALS DE TOEPASSING VAN VEILIGHEIDSTEGELS.
HET ZIJN BEIDEN BUITENTOEPASSINGEN IN SPORT- OF SPELSITUATIES.**

Bij de milieuwinst die kan worden behaald gaat het vooral om grondstofbesparing, emissies naar bodem en lucht en beperking van risico's op de aanwezigheid van schadelijke stoffen. Door eisen te stellen aan de kwaliteit (samenstelling, uitloging) van het infill wordt instrooimateriaal van onbekende herkomst geweerd. Certificatie met Milieukeur biedt milieutechnische borging. De infill voldoet aan de eisen van ISA Sport of FIFA waar het gaat om stofvorming, veiligheid (sporttechnische eigenschappen) en kwaliteit.

Dit uitgebreide Milieukeurcertificatieschema is geldig tot 15 november 2014. U kunt dit downloaden van de SMK-website: www.smk.nl. ●

KLIMAATLAT OPEN TEELTEN

SMK EN CLM HEBBEN GEZAMENLIJK EEN KLIMAATLAT UITGEBRACHT VOOR DE OPEN TEELT. DE KLIMAATLAT IS ONDERDEEL VAN HET CERTIFICATIESCHEMA MILIEUKEUR PLANTAARDIGE PRODUCTEN UIT DE OPEN TEELT.

In november 2011 werd – na het verwerken van de wensen van de boomteelt - de definitieve versie van de klimaatlat operationeel op www.klimaatlat.nl. Deze is voor iedereen beschikbaar. Dus niet alleen Milieukeurtelers hebben toegang tot dit instrument; ook de overige telers van plantaardige producten die geïnteresseerd zijn in de klimaatbelasting van hun bedrijf kunnen er (gratis) mee aan de slag. De openbare toegankelijkheid van de Klimaatlat kan op een eenvoudige wijze telers bewust maken van hun invloed op het klimaat. De ingevoerde data zijn vertrouwelijk en komen niet ter beschikking aan derden.

De ontwikkeling van de Klimaatlat Open Teelten kwam voor rekening van Stuurgroep LIB (Landbouw Innovatie Noord-Brabant), CLM Onderzoek en Advies en SMK. CLM ontwikkelde eerder een vergelijkbaar instrument voor de melkveehouderij en de varkenshouderij, waarmee in de praktijk al ruime ervaring is opgedaan.

De Klimaatlat Open Teelten geeft inzicht in

de broeikasgasemissies van plantaardige, open teelten en de effecten van emissie-reducerende maatregelen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen eenjarige en meerjarige gewassen. De uitstoot van de drie broeikasgassen lachgas (N_2O), methaan (CH_4) en kooldioxide (CO_2) wordt voor een bedrijf doorgerekend. Vervolgens geeft de Klimaatlat inzicht met welke maatregelen de emissies kunnen worden verminderd.

WAAROM EEN KLIMAATLAT?

In de Nederlandse landbouw komen verschillende broeikasgassen vrij. Een toename van deze gassen in de atmosfeer leidt tot het vasthouden van meer warmte en daarmee tot het stijgen van de temperatuur op aarde. Lachgas heeft daarbij een belangrijke invloed. Het broeikasgaseffect van lachgas is 296 maal groter dan dat van CO_2 . Van de totale Nederlandse emissie van broeikasgassen komt ongeveer 7% voor rekening van de emissie van lachgas. Hiervan is ruim de helft afkomstig uit

de landbouw uit directe en indirecte bodem-emissies (open teelten en grasland).

Om die reden liet SMK in 2008 de zogenaamde Klimaatmodule ontwikkelen voor het Milieu-keurschema Plantaardige producten. De Klimaatmodule omvat een pakket aan maatregelen waarmee de emissies van broeikasgassen uit de akkerbouw en vollegrondsgroenteteelt en de boomteelt kunnen worden verminderd. In 2009 werd deze Klimaatmodule onderdeel van het certificatieschema Milieukeur Plantaardige producten en bevatte verschillende maatregelen die de emissie van lachgas met 20% tot 50% kunnen reduceren. Het ging daarbij om andere soorten (kunst)mest, het gebruik van (kunst)mest in het voorjaar in plaats van in het najaar en de toepassing van rijpadensystemen. Deze Klimaatmodule is nu verder ontwikkeld tot de interactieve Klimaatlat.

SCALA AAN MAATREGELEN

Een teler kan met behulp van de Klimaatlat zelf bepalen welke maatregelen hij inzet om de broeikasgasuitstoot van zijn bedrijf te verminderen (zie tabel). De Klimaatlat biedt hiervoor, onder 'Mijn Profiel' de mogelijkheid om verschillende scenario's en verschillende teeltjaren met elkaar te vergelijken. Na het eenmalig invoeren van de bedrijfsgegevens kunnen vervolgens onbeperkt analyses worden gemaakt om te kijken welke maatregelen het meeste effect hebben en het beste bij het bedrijf passen. ●

*Meer info: Frans Pladdet, projectleider agro/food:
fpladdet@smk.nl*

	VERMINDERING BROEIKASGASEMISSIES DOOR:
Bemestingsmaatregelen	Variëren van de stikstofgift (optimalisering stikstof-huishouding op perceel en tussen teelten), type meststof, de toedieningsfrequentie, -wijze en - periode
Bodemmaatregelen	Type grondbewerking en tegengaan van bodemverdichting, opbouw bodemvruchtbaarheid via organische stof en watergerelateerde maatregelen als beregening en peilbeheer
Energiebesparing	Efficiëntere technieken en voorzieningen bij bewerking, bewaring en brandstofverbruik van trekkers en andere werktuigen. Dit laatste hangt ook nauw samen met bemesting- en bodemmaatregelen

UNIEK SAMENWERKINGSVERBAND IN DE NEDERLANDSE BOOMKWEKERIJ

DE LEDEN VAN DE VERENIGING DUURZAME BOOMKWEKERS NEDERLAND (DBN) TELEN EEN BREED ASSORTIMENT DUURZAMERE BOOMKWEKERIJPRODUCTEN ONDER MILIEUKEUR.

Inmiddels hebben zo'n vijftig boomkwekerijen het Milieukeur product-certificaat. Het totale assortiment Milieukeur boomkwekerijproducten heeft een marktaandeel van circa 15% op het totale areaal in Nederland en voor Milieukeur laanbomen zelfs 30%. Door dit aanzienlijke aandeel is het mogelijk voor inkopers om een compleet assortiment duurzame boomkwekerijproducten onder Milieukeur geleverd te krijgen. Dat is belangrijk in het kader van het programma Duurzaam Inkopen van de Nederlandse overheid en ook precies de reden waarom DBN de afgelopen jaren zo sterk groeide.

Berry Janmaat van DO-advies begeleidt intensief allerlei DBN-projecten en is enthousiast over de vereniging. "Ik vind het erg bijzonder dat

meer dan vijftig zelfstandig opererende boomkwekerijen - concurrenten dus van elkaar - samenwerken om een bovenwettelijke verduurzaming van hun teelt te realiseren. De Milieukeur gecertificeerde producten voldoen daarbij niet alleen aan de overheidscriteria van Duurzaam Inkopen maar gaan met Milieukeur nog een stap verder op de duurzaamheidsladder. Hiermee hebben ze een bijzondere positie binnen de markt gerealiseerd, aldus Berry." Hij vervolgt: "DBN hoopt dat de Nederlandse overheid dit ook blijft inzien en haar duurzaam inkoopbeleid continueert en verbetert. Wat wij wel in de praktijk constateren is dat het kennisniveau over duurzame boomkwekerijproducten bij de overheidsinkopers achterblijft. DBN draagt daarom graag haar steentje bij aan het verhogen van dat kennisniveau en kan dit via allerlei kennisuitwisselingen realiseren." En lachend: "Inderdaad is dit een open uitnodiging!" ●

"IN SPELEN OP MARKTVRAAG STAATSBOSBEHEER"

"Staatbosbeheer vroeg om ons Milieukeur-gecertificeerde boomkwekerijproducten", zegt boomkweker Peter de Labie van P. de Labie en Zoon uit Zundert.

Peter de Labie runt het bedrijf samen met zijn broer en ze telen bos- en haagplantsoen en veren- en laanbomen. Het bedrijf van hun opa ging over op de ouders van Peter en zijn broer Charly en zij zijn nu de derde generatie aan het roer. P. de Labie en Zoon levert vooral aan overheden, maar ook aan tuincentra, hoveniersbedrijven en collega's in de boomkwekerij.

VRAAG NAAR GECERTIFICEERDE TEELT

"Een grote klant van ons is Staatsbosbeheer", vervolgt De Labie. "Binnen hun keten bestaat de vraag naar gecertificeerde inkoop van duurzame boomkwekerijproducten en die vraag kwam ook bij ons terecht. Aan zo'n verzoek kun je eigenlijk niet anders dan gehoor geven en dus besloten we op te gaan voor het Milieukeur certificaat. Dat lukte, met uitzondering van twee percelen. "We gaan nog verder

kijken hoe al onze producten gecertificeerd kunnen worden." Voor De Labie had dat hiervoor weinig prioriteit. "De meerwaarde zag ik er niet echt van in. Dat komt door een eerder traject, toen we in de pilotgroep van Qualitree zaten. Toen hebben we veel moeite gedaan en dat heeft eigenlijk weinig tot niets opgeleverd. Wat dat betreft stonden wij niet heel erg te trappelen als het gaat om certificatie." Twee van de ongeveer twintig percelen kunnen nog niet Milieukeur-gecertificeerd worden. "Daar staat gewas op dat de bodem niet helemaal bedekt, waardoor onkruid goed kan kiemen. Op die percelen zijn meerdere onkruidbestrijdingen noodzakelijk geweest. Vandaar de overschrijding per kilogram werkzame stof. Voor ons is het ondoenlijk om de klok terug te draaien en handmatig het onkruid te verwijderen. In de hoorzitting van het SMK College van Deskundigen zullen we dit probleem samen met collega's die met dezelfde problemen zitten nog aankaarten."

De kweker hoopt dat het Milieukeur-certificaat meerwaarde gaat opleveren: "Hoewel we wat sceptisch zijn, zou het natuurlijk heel mooi zijn wanneer Milieukeur een toename in orders en een meerprijs van het product met zich meebrengt." ●

"WE LOPEN VOORUIT OP REGELGEVING"

Afhaalcentrum en groothandel voor de professionele groenverbruiker Venhorstplant uit Megchelen is sinds kort Milieukeur-gecertificeerd en aangesloten bij Duurzame Boomkwekers Nederland. "Duurzaamheid is een actueel thema", zegt algemeen medewerker Arjan Schuurman. "Onze afnemers leveren aan gemeenten en die vragen om gecertificeerd groen."

Venhorstplant heeft een kwekerij van zo'n 6,5 hectare. De groothandel en de particuliere verkoop beslaat ongeveer twee hectare. Op de kwekerij worden zowel planten in de volle grond als in container geteeld. Een deel van het assortiment betreft Venhorstplant van kwaliteitstellers uit binnen- en buitenland.

VRAAG NAAR DUURZAAMHEID

Begin 2011 besloot Venhorstplant om op te gaan voor certificatie, omdat er steeds meer vraag kwam naar duurzame geteelde bomen en planten. "Daarbij spreekt het ons aan dat de Milieukeur-eisen vooruitlopen op wettelijke regelgeving", zegt Schuurman. "Omdat we een kwaliteitsslag maken, is ons bedrijf meteen klaar voor de toekomst." Het certificeringproces viel mee. "We deden het al goed en de inspanning zat hem vooral in het papierwerk. Ook hebben we onze afvalstroom onder de loep genomen."

Certificering blijkt niet alleen een inspanning, het levert ook resultaat in het bedrijfsproces. "Je maakt de processen en je teeltwijze goed inzichtelijk, en je denkt aan aspecten waar je in eerste instantie niet bij hebt stilgestaan. Bijvoorbeeld de bodemgesteldheid, waarvoor we een bodemverbeteraar gebruiken. En we zijn met plantversterkers gaan werken; een biologisch middel om de planten weerbaarder te maken. Daarbij gebruiken we nu minder bestrijdingsmiddelen." •

"BENIEUWD OF ONS BEDRIJF VOLDEED AAN DE RICHTLIJNEN"

"Onze klanten vroegen om Milieukeur-gecertificeerde boomkwekerijproducten", zegt Leo Kooijman van Adriaan van de Bijl Boomkwekerijen. "En we waren benieuwd of ons bedrijf voldeed aan de Milieukeur eisen."

De Gelderse boomkwekerij uit Opheusden werd eind september gecertificeerd. Adriaan van de Bijl Boomkwekerijen teelt laan- en parkbomen op zo'n 24 hectare, zowel in volle grond als in containerteelt. Op dit moment is de kweker het containerveld aan het uitbreiden, zodat de klanten vanaf volgend seizoen nog beter jaarrond voorzien kunnen worden van Milieukeur bomen. De afzet bestaat uit 40% eigen bomen en 60% handelswerkzaamheden. Jaarlijks plant Adriaan van de Bijl Boomkwekerijen ongeveer 70.000 spullen en bomen op, en levert bosplantsoen, heesters, coniferen, solitairen, vaste planten en zelfs bomen met een stamomtrek van 100 cm/+.

CERTIFICATIE VIEL MEE

"Vorig seizoen hebben we besloten om te gaan voor het Milieukeur", zegt Kooijman. "Uiteindelijk hoefden we niet veel te veranderen aan onze manier van werken. Het kost natuurlijk wel tijd en energie om alles goed op papier te krijgen, maar onze begeleider de

heer Schalk van DLV heeft daar uitstekend bij geholpen. Al met al is certificatie ons meegevallen." Kooijman hoopt op een toename van orders, omdat de kweker nu ook aan 'Milieukeur'-klanten kan leveren. "We hebben een assortiment van unieke maten als het gaat om Milieukeur-bomen", vervolgt hij. "Er was nog geen boomkweker gecertificeerd die deze maten kweekt."

EIGEN KWEK

Uiteraard gaat de boomkweker het certificaat communiceren. "We hebben het logo al op de website staan en in onze software is het mogelijk om aan te geven of het een Milieukeur-partij betreft", aldus Kooijman. "Dit is belangrijk, omdat we ook handelen en alleen onze eigen kweek gecertificeerd is." Kooijman hoopt door de certificering op een stijging van het aantal bestellingen voor Milieukeur boomkwekerijproducten: "Als dit echter niet zo blijkt te zijn, zullen we waarschijnlijk stoppen met werken onder Milieukeur. Nu ons assortiment zo'n twee maanden gecertificeerd is, hebben wij er nog geen voordeel van kunnen merken." •

ONTWIKKELINGEN MILIEUKEUR SMK NIEUWS 67

AUTOWASINSTALLATIES EN POETSBEDRIJVEN

Het Milieukeurcertificatieschema voor autowasstraten en poetsbedrijven is met 6 maanden ongewijzigd verlengd tot 1 mei 2012 om eventuele herziening van de eisen voor te bereiden. Een commentaarronde, waarin stakeholders zal worden gevraagd om hun mening, zal begin 2012 deel uitmaken van de mogelijke herziening.

BAROMETER DUURZAME BAKKERIJ EN ZOETWAREN

In samenwerking met de Vereniging voor Bakkerij en zoetwaren industrie (VBZ) heeft MVO Nederland een maatwerktraining ontwikkeld voor VBZ leden. Hoe veranker ik MVO in mijn organisatie? De training voor leden van VBZ duurt 3 dagen. Het begint met een kennismaking met MVO. Vervolgens wordt aandacht besteed aan de motivatie van bedrijven om met MVO aan de slag te gaan, trends en ontwikkelingen en MVO in de bakkerij- en zoetwarenindustrie. De tweede dag is ruimte voor

interview. De derde dag staat in het teken van werken met de Barometer Duurzame Bakkerij en Zoetwaren. Hoe werkt de Barometer? Hoe meet je milieu-indicatoren? En tenslotte: alles wat je wilt weten over grondstoffen en ketenverantwoordelijkheid. De training wordt afgesloten met een interviewsdag. De eerste trainingen werden in oktober en november gehouden. ●

BETONPRODUCTEN

Naar aanleiding van marktbelangstelling om de inzet van de fijne fractie van het toeslagmateriaal in Milieukeurproducten nader te onderzoeken, is het besloten de huidige eisen vooralsnog ongewijzigd te laten en in 2012 de situatie ten aanzien van de fijne fractie/ het percentage inzet gerecycled materiaal opnieuw te beoordelen. De situatie bij deze productgroep is complex, vanwege onder meer de beschikbaarheid van puingranulaat, de inzet in diverse mogelijke toepassingen (substitutie- en cascade-effecten), transporteffecten, mogelijke toename van cement en mogelijkheden voor landschapsherstel bij grindwinning. Het huidige Milieukeurcertificatieschema voor betonproducten is geldig tot 1 november 2012.

MILIEUKEUR BEWERKTE EN VERWERKTE PRODUCTEN

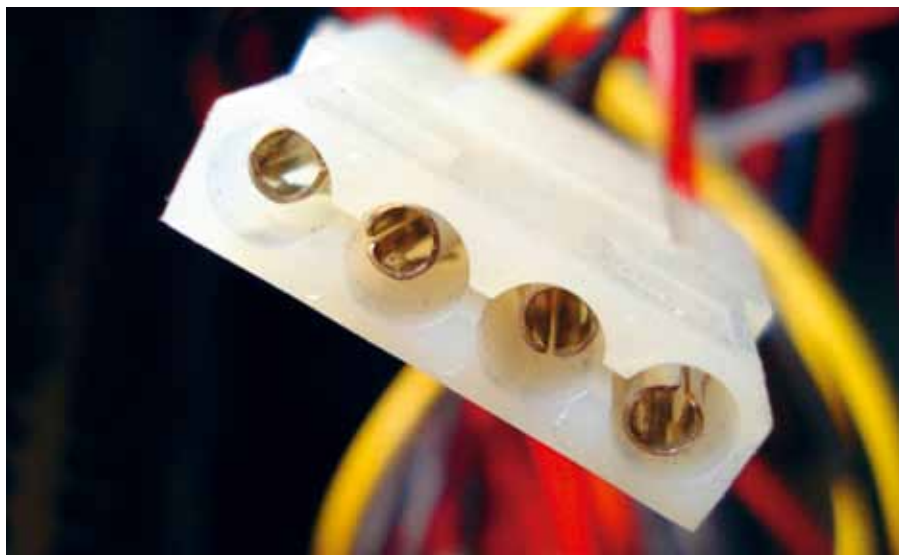
Vanuit de certificaathouders zijn knelpunten en voorstellen tot wijziging van het schema Milieukeur Bewerkte en Verwerkte producten aangegeven. Samen met de direct betrokkenen zijn de criteria voor de slagerijen aangepast en vastgesteld door het College van Deskundigen agro/food. Deze criteria zijn gepubliceerd op de website van SMK.

Een dergelijke actie loopt momenteel voor de criteria voor de slachterijen, zowel varken als rund, en voor de overige bewerkers en verwerkers. De nieuwe eisen worden naar verwachting per 1 januari 2012 gepubliceerd.

Tevens wordt momenteel criteria ontwikkeld voor pluimveeslachterijen. De conceptcriteria werden eind november in de begeleidingscommissie besproken; op 10 januari 2012 is er een hoorzitting. ●

DATACENTERS/ONDERDEEL KLIMAATBEHEERSING

Voor de ontwikkeling van Milieukeurcriteria voor datacenters is het onderdeel klimaatbe-

heersing onderwerp van onderzoek. Onlangs hebben twee goed bezochte, geanimeerde bijeenkomsten van de begeleidingscommissie plaatsgevonden. Zowel klanten van datacenters, datacenterbeheerders, leveranciers van apparatuur, installateurs, als (semi-) overheidsorganisaties leveren inbreng in het project. Punten van discussie betreffen onder meer de energie-efficiency en het meetprotocol daarvoor, de toepassing van koudemiddelen, koelwater en het onderscheid tussen bestaande en nieuwbouwsituaties. De afstemming van een Milieukeur voor de klimaatbeheersing van datacenters en de inmiddels in ontwikkeling vergevorderde 'BREEAM'-certificering voor datacenters als geheel, is essentieel. Medio december wordt een derde bijeenkomst van de begeleidingscommissie georganiseerd. ●

MILIEUKEUR DIERLIJKE PRODUCTEN

Varkens

SMK herzielt de criteria voor Milieukeur varkens. Naar aanleiding van twee bijeenkomsten met de begeleidingscommissie heeft SMK extra onderzoek uitgezet. Naast detailaanpassingen in de bestaande criteria, zijn nieuwe verplichte eisen en aanvullende keuzemaatregelen in het concept 'Milieukeur varkens 2012 – 2014' opgenomen. Bijvoorbeeld voor antibioticagebruik, mest en herkomst soja. Begin 2012 vindt de hoorzitting plaats, via de website kunnen geïnteresseerden zich hiervoor aanmelden.

Ei (Leghennen)

Het certificatieschema Milieukeur Ei wordt momenteel herzien. Het schema bestaat uit verplichte basiseisen voor leghennen en keuzemaatregelen voor de drie thema's 'Milieu in en om het bedrijf', 'Voeders' en 'Dierenwelzijn'. Voor elk van deze thema's kan een ondernemer een keuze maken uit meerdere maatregelen waarbij een minimum aantal punten behaald dient te worden. De inhoud van deze criteria wordt op basis van ervaringen uit de praktijk en uit onderzoeksresultaten op een aantal punten aangepast. Deze wijzigingsvoorstellen zijn op 17 oktober jl. in een begeleidingscommissie besproken en een aangepaste versie zal op 10 januari 2012 aan een hoorzitting worden onderworpen. ●

EVENEMENTEN(ORGANISATIES)

Veel tijd bleek gemoeid met het verzamelen van aanvullende informatie bij externe partijen uit de evenementenpraktijk voor verdere invulling van de Duurzaamheidsba-

rometer voor Evenementen(organisaties). De komende weken wordt deze vakspecifieke inbreng verwerkt in verplichte en optionele eisen. Streven is in januari 2012 een tweede bijeenkomst van de begeleidingscommissie te organiseren. Belangstellenden kunnen zich hiervoor aanmelden bij SMK. ●

GROENE ELEKTRICITEIT

De Milieukeurcriteria voor groene elektriciteit zijn met ingang van 15 oktober 2011 gepreciseerd. Het betreft onder andere de eis voor elektriciteit uit biomassa, die nu aansluit bij de actuele stand van zaken betreffende NTA 8080. Het gepreciseerde Milieukeurcertificatieschema is geldig tot 1 januari 2013. ●

MILIEUKEUR PLANTAARDIGE PRODUCTEN

De herziening van het certificatieschema Milieukeur Plantaardige Producten is in volle gang. De publicatie van het herziene schema staat gepland op 1 februari 2012. In het herzieningstraject worden onder meer de lijsten van toegestane middelen en de bemestingsnormen in Milieukeur geactualiseerd. Hierbij wordt extra aandacht besteed aan bodemvruchtbaarheid. De hoorzitting staat gepland op 19 december. ●

VEILIGHEIDSTEGELS

Het huidige Milieukeurcertificatieschema voor veiligheidstegels en in-situ vloeren is per 15 november 2011 uitgebreid met criteria voor

'infill' voor kunstgrasvelden: instrooiemateriaal van rubbergranulaat van autobanden, zie pagina 16 Het uitgebreide Milieukeurcertificatieschema is vastgesteld voor 3 jaar, tot 15 november 2014. ●

MILIEUTHERMOMETER ZORGSECTOR

Op 7 november jl. is een convenant getekend door de zorginstellingen Amsta, Cordaan en HVO Querido, de Gemeente Amsterdam, Milieuplatform Zorgsector (MPZ), AgentschapNL en SMK met als doel gezamenlijk de milieuprestaties van zorginstellingen te verbeteren. Hierover leest u meer op pagina 13. ●

BAROMETER DUURZAAM TERREINBEHEER

De Barometer Duurzaam Terreinbeheer is een certificatiesysteem op drie niveaus voor het duurzame beheer van groene en verharde terreinen. Het hoogste (gouden) niveau is gelijk aan Milieukeur.

BAROMETER DUURZAAM TERREINBEHEER BEVORDERT NIET-CHEMISCH BEHEER VAN DE OPENBARE RUIMTE

Het onkruidbestrijdingsmiddel glyfosaat en zijn persistente afbraakproduct aminomethylfosfonzuur (AMPA) in oppervlaktewater behoren al 15 jaar tot de belangrijkste probleemstoffen voor de bereiding van drinkwater. Een van de belangrijkste doelen van de Barometer is de emissie van bestrijdingsmiddelen naar oppervlaktewater zo veel mogelijk te voorkomen. Door borging van een juiste toepassing kunnen emissies worden teruggedrongen. Op dit moment is er een areaal van bijna 38.000 hectare dat op een duurzamere wijze wordt beheerd, zijn er 43 gemeenten en bedrijven gecertificeerd voor de niveaus Brons, Zilver of Goud en 107 gemeenten en bedrijven op het niveau Toepassing glyfosaat op verhardingen.

DUURZAAMHEIDSTHEMA'S BAROMETER

Belangrijk uitgangspunt van de Barometer is om de onkruidbestrijding op verhardingen op een zo duurzaam mogelijke wijze uit te

voeren. De criteria van het niveau Brons geven hiertoe de richtlijnen. Het gaat dan om emissiebeperkte toepassing van bestrijdingsmiddelen op verhardingen en een maximale frequentie van toepassing van niet-chemische onkruidbestrijding zoals branden, gebruik van heet water of stoom en borstelen. Dit niveau Brons is gelijk aan de DOB-methode en het gaat daarbij ook over een beperkte toepassing van de niet-chemische technieken. Om te kunnen voldoen aan de criteria moet er veel aandacht worden gegeven aan preventie van onkruid. Het goed afstemmen van veegbeheer en onkruidbestrijding is daarbij noodzakelijk.

Op het niveau Zilver is die duurzame ambitie nog wat hoger gesteld door boven het Bronzen niveau een zeer beperkt gebruik toe te staan van bestrijdingsmiddelen op groene terreinen in openbaar groen en op sportvelden. Dat beperkte gebruik komt in beeld wanneer het bijvoorbeeld gaat om de

bestrijding van exoten (zoals de Amerikaanse vogelkers), wanneer de gezondheid in het gevaar komt (zoals bij de bestrijding van de reuzenbereklaauw) en bij de bestrijding van de eikenprocessierups.

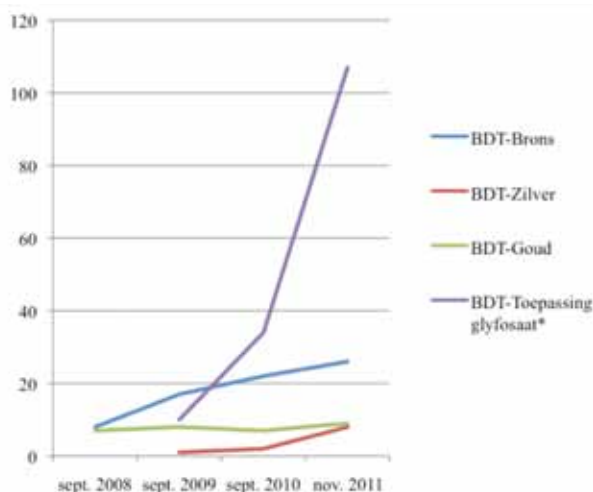
Op het niveau Goud is het beheer van een terrein nog meer in de brede context van 'duurzaam' geplaatst. Het gaat dan om extra duurzaamheidsthema's zoals de inkoop van duurzamer (plant)materiaal (Milieukeur, EKO), beheer van groen- en zwerfafval, terugdringing van hondenpoep, beperking van meststoffen en het maken van een natuur(beheers)plan.

TOEPASSING GLYFOSAAT OP VERHARDINGEN

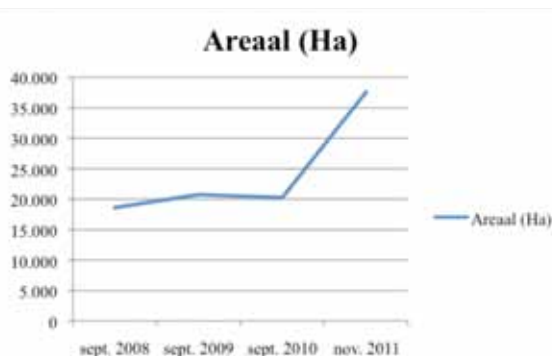
Het College toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) besloot op 4 mei 2011 om naar aanleiding van bezwaar van de branchevereniging VHG (ondernemers in het groen) en Cumela (aannemers) het eerdere

Grafiek 1: Groei aantal gemeenten en bedrijven met een certificaat voor de Barometer Duurzaam Terreinbeheer, op de niveaus: Brons, Zilver, Goud en Toepassing glyfosaat op verhardingen, (september 2008 – november 2011).

Grafiek 2: Groei areaal dat wordt beheerd volgens de criteria van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer, op de niveaus: Brons, Zilver of Goud, exclusief het niveau Toepassing glyfosaat op verhardingen, (september 2008 – november 2011).

besluit tot een wettelijke certificaatverplichting van de professionele toepassing van Roundup Evolution op gesloten en halfopen verhardingen met ingang van 1 mei 2011 te handhaven. Nieuw daarbij is een vrijstelling van de certificeringverplichting voor toepassers die op jaarbasis maximaal op 2 hectare gesloten en half-open verhardingen glyfosaathoudende middelen toepassen. Per 1 november zijn er 107 bedrijven en gemeenten gecertificeerd voor dit niveau van de Barometer.

MOTIE GRASHOFF – VERBOD VAN GLYFOSAAT OP VERHARDINGEN

De Tweede Kamer nam op 15 september de motie Grashoff aan. Deze motie roept de regering op om een verbod in te stellen voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen met glyfosaat voor niet-commerciële doeleinden. Eind oktober 2011 zond staatssecretaris Joop Atsma een reactie aan de Kamer

(DP2011055685). Atsma onderkent in deze brief het stellen van beperkingen aan het toegelaten gebruik van gewasbeschermingsmiddelen: “De bescherming van kwetsbare groepen, waaronder kinderen, en de bescherming van oppervlaktewater en grondwater dat wordt gebruikt voor de onttrekking van drinkwater, rechtvaardigen dit.”

Atsma interpreteert de motie ook in bredere zin, “namelijk gericht op het bevorderen van niet-chemisch beheer van de openbare ruimte.” Verder geeft hij aan dat “indien chemisch beheer in voorkomende gevallen technisch onvermijdelijk is (bestrijding invasieve exoten, bepaalde onderdelen van dijkbeheer en dergelijke) wil ik daarvoor nog ruimte blijven bieden.” In het eerste kwartaal van 2012 volgt van staatssecretaris Atsma een tekst over de precieze uitwerking van de motie, als onderdeel van het zogenoemde Nationaal actieplan gewasbescherming.

BAROMETER RICHTINGGEVEND

De criteria van de Barometer bieden een goed aanknopingspunt om de uitwerking van de motie Grashoff vorm te geven. De beperkte uitzonderingen die daar nu nog in zijn toegestaan zijn in nauwe samenspraak met ambitieuze terreinbeheerders (o.a. waterbedrijven en waterschappen) en experts (o.a. van Alterra) tot stand gekomen. ●

GROEN LABEL KAS

Groen Label Kas is een milieucertificaatsysteem voor de (ver)bouw van glastuinbouwkassen.

DE ENERGIEBEREKENING IS EEN BELANGRIJK ONDERDEEL BIJ HET BEHALEN VAN EEN GROEN LABEL KAS-CERTIFICAAT. SMK BEREIDT DE HERZIENING 2012 VOOR OM DIT ONDERDEEL NOG BETER TE MAKEN.

"HET GEBRUIK VAN DUURZAME ENERGIE WORDT LEIDEND"

Guido Zwarts, senior adviseur en specialist energievoorziening bij adviesbureau DLV glas & energie is een externe energiedeskundige bij SMK en denkt mee bij de herziening van het GLK-certificatieschema. Ter voorbereiding voor de herziening van de GLK-criteria in 2012 schreef Guido Zwarts in samenwerking met Pepijn Smit (LEI) een notitie over het toepassen van duurzame energie en het belonen ervan. Onderstaand wordt een en ander nader toegelicht.

Zwarts is naast een expert ook een praktijkdeskundige. Hij werkt al geruime tijd voor SMK als vraagbaak en adviseur. "Mijn taak is tweeledig", vertelt hij. "Enerzijds treed ik op als een van de onafhankelijke energiedeskundigen die bij complexe gevallen een controle uitvoeren op de energieberekening van de te certificeren kas en anderzijds vraagt SMK mij regelmatig om advies." In die laatste rol slaat Zwarts een brug tussen de theorie en de praktijk.

EERLIJK EN INZICHTELIJK

Dat de energieberekening helder moet zijn, daarvan is Zwarts overtuigd. "Dat is zowel belangrijk voor duidelijkheid van de GLK-criteria als voor de tuinder", zegt hij. "We willen de energieberekening eenvoudig houden en zorgen dat deze goed is dichtgetimmerd: zo maak je het voor iedereen eerlijk en inzichtelijk."

METEN IS WETEN

Duurzaamheid gaat niet om het hebben van duurzame energiebronnen, maar om het gebruik ervan, zo is de stelling van Zwarts. "De prestaties van een warmtepomp - maar evenzogoed van een WKK of een houtkachel - meten we op dit moment nauwelijks", zegt hij. "Want: hoeveel ketelgas heeft de warmtepomp effectief vervangen?" Om tot een indicatie te komen, kunnen controleurs voor GLK meestal niet anders dan uitgaan van de specificatie die de leverancier van de pomp meegeeft. "Maar dit is niet nauwkeurig en een gemiddelde warmtepomp bestaat niet", vervolgt Zwarts. "Om die reden stellen we voor om de gebruikte duurzame energie te gaan meten. Nu kost zo'n meter zo maar een paar duizend euro en wanneer je goed wilt meten heb je er meerdere nodig."

MOTIVEREN

De oplossing ligt hem volgens Zwarts in het motiveren om een meter aan te schaffen. "Liever motiveren dan verplichten: dus geef extra punten voor een tuinbouwkas waar de werking van zijn warmtepomp of andere energieinstallaties gemeten wordt", zegt hij. Maar wat nu als het rendement tegen blijkt te vallen, heeft de tuinder dan voor niets geïnvesteerd? "Hier zou ik een benedengrens aanbrenge", antwoordt Zwarts. "Je moet tuinder die investeert in duurzame energie niet bestraffen. Daarom zou ik een voorstander zijn om de benedengrens aan te houden zoals de leverancier van de installatie die stelt, voor het geval de meting lager uitvalt dan de op basis van de eigenschappen van die installatie berekende prestatie. En wanneer er beter wordt gescoord, krijgt de kas meer punten." ●

ENERGIEBEREKENING: "GOED TE DOEN"

Guido Zwarts heeft bij SMK sinds twee jaar de officiële status 'energiedeskundige', maar was daarvoor al betrokken bij de ontwikkeling van het rekenmodel voor de energieberekening. "Mijn ervaring is dat bedrijven wel eens tegen de berekening opzien", zegt hij. "We hebben de rekenmethode eenduidig en eenvoudig gemaakt. Je moet je wel even verdiepen in het model en er de tijd voor nemen, maar met de rekentool en de gebruiksaanwijzing is het invullen goed te doen. Daarbij kan de ondernemer altijd advies vragen bij een GLK-energiedeskundige. Complexe berekeningen moeten door één van de energiedeskundigen getoetst worden."

IN HET LIMBURGSE MELDERSLO HEBBEN WILBERT CHRISTIAENS EN EEF VAN OS
EEN VAN DE MODERNSTE BOOMKWEKERIJEN VAN NEDERLAND GEREALISEERD.

GROENE KOERS VOOR BOOMKWEKER IN KAS

WILBERT CHRISTIAENS (LINKS OP DE FOTO) EN EEF VAN OS.

Eurotree wil letterlijk en figuurlijk een groene koers varen. Onderdeel daarvan is een Groen Label Kas certificering van hun nieuwste aanwinst: een kas met een oppervlakte van 3456 m². "Ons bedrijf heeft verschillende producten in het assortiment, maar voor het grootste deel houden we ons bezig met buxusteelt", vertelt eigenaar Wilbert Christiaens. "Deze boomsoort is gelukkig nog steeds heel populair. We leveren die aan tuincentra, bouwmarkten en grootwinkelbedrijven. De teelt voeren we uit met vijf vaste medewerkers, aangevuld met ongeveer 25 seizoenskrachten. Onze piekmaanden liggen in maart, april en mei."

MODERNE TECHNOLOGIEËN

Naast de honderd hectare volle grond heeft het bedrijf de beschikking over drie kassen. "De nieuwe kas wordt gebruikt voor de laatste fase in de teelt, waarbij het gaat om een klein stuk groei en een groot deel voorbereiding op distributie", vertelt Kamiel Bartels. Hij is bedrijfsadviseur van Arvalis en heeft Eurotree geholpen bij de certificering. "De kas wordt gebruikt om verschillende producten op te slaan, zodat we flexibel kunnen inspelen op de klantvraag gedurende het jaar. In de kas hebben we verschillende moderne techno-

logieën toegepast. Heel kenmerkend voor de nieuwe kas is het gebruik van stegdoppelplaten. Dat is uitermate lichtgewicht beglazingsmateriaal met een hoge isolatiewaarde. Het voordeel is dat je geen scherminstallatie hoeft te gebruiken, en de energie binnen kunt houden. Daarnaast hebben we verwarming door middel van een warmtepompsysteem en vloerverwarming. Dat heeft als voordeel dat je relatief veel minder elektriciteit verbruikt om warmte te produceren, omdat je grondwater gebruikt als warmtebuffer."

GROOT PLUSPUNT

Over het gewin van zo'n moderne kas die ook Groen Label Kas gecertificeerd is, zegt Bartels: "Minder energieverbruik biedt een milieuvoordeel, maar is natuurlijk ook simpelweg goedkoper. Bovendien vragen afnemers ook steeds vaker naar duurzaamheid en dat moet je dan ook kunnen aantonen." Wilbert Christiaens haakt in: "Voor ons als ondernemer biedt het nog het voordeel van de extra investeringsaftrek en de vrije afschrijving. Als we winst maken, mogen we het gebouw naar eigen inzicht afschrijven om de winst te drukken. Daarnaast heeft het naar mijn overtuiging een groot pluspunt bij de uitstraling van ons bedrijf. Het geeft

ons een voordeel ten opzichte van concurrenten om een aantoonbaar groenere kas te hebben."

SOEPEL PROCES MET SGS

Over het proces van certificering zijn Christiaens en Bartels het snel eens: "Dat liep heel soepel. Het hielp natuurlijk mee dat wijzelf al behoorlijk veel groene technologie wilden toepassen, maar ook het proces zelf liep goed. De contacten met de certificerende instelling, SGS, verliepen prettig en professioneel." Christiaens: "Ze kunnen heel kritisch zijn, maar dat is terecht." Bartels, die voor meer bedrijven de certificering begeleidt, zegt over de nieuwste versie van het Groen Label Kas certificaat: "een bottleneck is dat het schema steeds complexer wordt. De documentatie groeit daarbij mee, het is dus bepaald geen A4tje met eisen waar je aan moet voldoen, maar een behoorlijke lijst. Daarnaast moet je zelf goed scherp hebben of je voldoende punten kunt scoren met de keuzemaatregelen. Maar als er onduidelijkheden zijn, kunnen we altijd overleggen met SGS, of met SMK. Daartoe zijn de lijnen kort genoeg, dus dat is nooit een probleem." ●

MAATLAT DUURZAME VEEHOUDERIJ

De Maatlat Duurzame veehouderij is een certificatiesysteem voor de (ver)bouw van stallen voor pluimvee, varkens, melkvee, vleeskalveren en konijnen.

ADRIE EN KARIN MELIS UIT OISTERWIJK BOUWDEN IN HET VOORJAAR VAN 2011 EEN NIEUWE OPFOKSTAL VOOR KALKOENEN.

De boekhouder van Adrie en Karin wees op de mogelijkheid van de Maatlat Duurzame Veehouderij en samen met adviseur Bertus Mulder van Accon AVM werd de mogelijkheid onderzocht om de stal te laten certificeren. "Bij de start van het traject hebben we de lijst met criteria doorlopen en bekeken waar aanpassingen nodig waren", zegt Adrie Melis. Certificatie is gelukt: de stal is de eerste in de Nederlandse kalkoensector die voldoet aan de MDV-criteria.

Het bedrijf van Melis bestaat uit twee locaties. Op de thuislocatie staan drie stallen, waarvan er één onlangs is afgebroken en herbouwd. De tweede locatie in Moergestel heeft vijf stallen, met plaats voor in totaal 40.000 kalkoenen. Na een mislukt traject om het bedrijf te verplaatsen besloot Melis om te herbouwen op de bestaande locatie. "De vorige opfokstal was zo'n 50 jaar oud en aan vervanging toe", vertelt Melis. "In maart 2011 konden we beginnen met de sloop en in juni werd de opfokstal voor 14.000 dieren opgeleverd."

CRITERIA EN OP TIJD PLANNEN

Adviseur Bertus Mulder heeft de nodige ervaring met de MDV en wist waar hij aan begon. "In de kalkoensector is de Maatlat nieuw, maar in andere sectoren hebben we vele bedrijven begeleid naar certificatie", zegt hij. "Uit ervaring kan ik zeggen dat het heel handig is als je in de aanloopfase al kijkt of je de stal wil laten certificeren. In die fase zijn aanpassingen gemakkelijk te maken, terwijl je – als je later begint – voor forse extra investeringen kunt komen te staan. Leg de lijst met criteria dus tijdig naast je plannen."

In maart werd het voorlopige MDV-certificaat behaald en deze werd na het in gebruik nemen van de stal definitief. "Certificatie is interessant voor de ondernemer", weet Mulder. "Wanneer je per criterium het minimale aantal

punten haalt, kan een bedrijfsmiddel voor 75% willekeurig -ofwel vrij- worden afgeschreven. Via de MIA-regeling kan 27% van het investeringsbedrag worden afgetrokken van de fiscale winst."

WESSELMANN-KACHELS

Het proces verliep soepel. "Eigenlijk hoefden we niet zoveel aan de plannen aan te passen", vertelt Melis. "In 2004 en in 2007 hebben we al nieuwe stallen gebouwd en deze is vrijwel identiek. De grootse investering zat in de drie energiezuinige Wesselmann-kachels, waarin ik al geïnteresseerd was omdat ik ze bij andere pluimveebedrijven had gezien. Deze kachels stoken de temperatuur op tot 36 graden, ideaal voor de jonge kalkoenen. De warme lucht die zich in de nok van de stal verzamelt, wordt vervolgens opgevangen en rondgepompt. Dit levert de energiebesparing op. Bijkomend voordeel is dat het strooisel droger blijft en dit vermindert de ammoniakuitstoot."

Verder waren het wat kleinere ingrepen als een looplijnschets en er is een reinigingssysteem voor het drinkwater aangeschaft. "De meeste aanpassingen zaten in het management van de stal: je moet goed laten zien hoe je werkzaamheden en processen inricht", vertelt Mulder. Adrie Melis vult aan: "Met deze stal voldoen we ruimschoots aan de punten voor MDV, op de maatlaten Diergezondheid, Energie en Bedrijf & Omgeving zitten we zelfs ruimschoots boven de eis."

VROEG BEGINNEN

Op tijd beginnen met certificatie is dus belangrijk. "Niet alleen vanwege de bouwplanning, maar ook vanwege de criteria", legt Mulder uit. "Die veranderen per jaar en in de regel worden ze steeds strenger. Als je weet dat je gaat bouwen kun je de investering eventueel naar voren halen, zodat je zeker weet dat je kunt voldoen aan de eisen van het lopende jaar, terwijl dit voor het nieuwe jaar niet kan of twijfelachtig is." Dit advies geeft hij dan ook: "Op dit moment ben ik bezig met twee andere kalkoenenbedrijven. Die kunnen nog meedoen met de criteria van 2011." ●

Foto's Coppens Diervoeding

BERTUS MULDER (LINKS) EN ADRIE MELIS

HOORZITTINGEN MAATLAT DUURZAME VEEHOUDERIJ 2011

VOOR DE MAATLAT DUURZAME VEEHOUDERIJ WERDEN VOOR DE CONCEPT VERSIE MDV6, GELDIG VANAF 1 JANUARI 2012, GEEN CRITERIA VOOR NIEUWE DIERCATEGORIEËN OF NIEUWE THEMA'S VOORBEREID EN IS SPRAKE VAN EEN BEPERKTE HERZIENING.

INPUT UIT DE PRAKTIJK

Jaarlijks herzielt SMK het certificatieschema MDVA. Hierbij is de input vanuit de praktijk onontbeerlijk. Op 25 oktober jl. organiseerde SMK daarom drie openbare hoorzittingen voor de categorieën rundveestallen (vleeskalveren en melkvee), varkensstallen en pluimveestallen (leghennen, vleeskuikens, eenden en kalkoenen). In deze beperkte herziening werden de aanvullende besluiten en de inbreng van de praktijk uit 2011 verwerkt. Een belangrijk wijzigingsvoorstel voor de MDV-melkveestallen is het voornemen om de ammoniakmaatlat volledig aan te laten sluiten bij RAV-stallen. De perspectiefvolle maatregelen zullen uit de criteria verdwijnen. Ruim vijftig geïnteresseerden reageerden mondeling en schriftelijk op de conceptcriteria. Vooral adviseurs en bedrijfsbegeleiders bezochten de bijeenkomsten en gaven knelpunten en vragen aan die zij ervaren bij het begeleiden van ondernemers.

Het College van Deskundigen MDVA neemt alle vragen en opmerkingen mee en stelt half december 2011 de MDV6-criteria definitief vast.

EVALUATIE NIEUWE THEMA'S VAN 2011: FIJN STOF EN BEDRIJF & OMGEVING

In 2011 werden twee nieuwe thema's toege-

voegd aan MDV: Fijn stof en Bedrijf & Omgeving. Het thema Fijn stof gaf weinig aanleiding tot discussie. In MDV is niet bij alle sectoren een minimum aantal punten vereist op dit thema. In de sectoren waarbij dit wel een vereiste is (pluimvee en varkens) zijn bedrijven al langer bezig met het onderwerp.

Het thema Bedrijf en Omgeving gaf tijdens de hoorzittingen meer stof tot vragen en er werden kritische kanttekeningen gemaakt. In 2011 moest een stal voor certificatie minimaal 15 punten scoren op dit onderwerp. Het College van Deskundigen MDVA gaf al in MDV5 aan dat de punteneis in MDV6 verhoogd zou worden naar 29 punten. Uit certificaatgegevens van 2011 blijkt dat gecertificeerde bedrijven gemiddeld 20 punten behalen. De adviseurs denken dat dit thema de bottleneck van MDV gaat worden als de puntennorm aangescherpt wordt naar 29. Een bedrijf heeft maar beperkt mogelijkheden om te kiezen uit de maatregelen omdat de locatie van het bedrijf niet te veranderen is en omdat een gemeente soms eisen stelt die niet overeenkomen met de keuzemaatregelen die in Bedrijf en Omgeving zijn opgenomen. In december 2011 bespreekt het College van Deskundigen deze aspecten en stelt vervolgens het exacte aantal vereiste punten vast.

Bij verbouw van een stal zijn niet alle maatregelen binnen het thema Bedrijf & Omgeving haalbaar die voor nieuwbouw wel gekozen kunnen worden. Voor verbouwde stallen blijft de norm 15 punten en dit leverde weinig discussie op in de hoorzittingen. De maatregel die de meeste punten scoort op het thema Bedrijf & Omgeving (50 punten), is het laten opstellen en uitvoeren van een landschapsplan. Aan een dergelijk plan is een aantal voorwaarden verbonden en op basis van de nu beschikbare certificaatgegevens hebben in 2011 slechts enkele bedrijven voor deze maatregel gekozen. Het College van Deskundigen heeft al aangegeven kleine aanpassingen door te willen voeren om deze maatregel toegankelijker te maken.

MDV OP DE MILIEULIJST

De overheid heeft aangegeven de MIA en Vamil regelingen ook in 2012 door te zetten en de MDV-stallen ook weer in de Milieulijst op te nemen. De Milieulijst wordt eveneens in december gepubliceerd en is te vinden op de website van AgentschapNL. SMK publiceert het certificatieschema MDVA eind december op haar website, www.smk.nl. ●

MDV-KONIJNENSTALLEN OP DE MILIEULIJST

**IN 2012 WORDT DE MAATLAT DUURZAME VEEHOUDERIJ
KONIJNENSTALLEN OP DE MILIEULIJST OPGENOMEN.**

Dit betekent dat ook investeringen in nieuwe en verbouwde konijnenstallen in aanmerking komen voor MIA en Vamil, mits een stal MDV gecertificeerd is. In MDV worden drie diercategorieën onderscheiden voor konijnen: vleeskonijnen, voedsters (incl. jongen) en rannen.

Medio november gaf SMK op de ledenvergadering van de LTO vakgroep Konijnenhouderij een toelichting om de sector op de hoogte te brengen van de mogelijkheden en eisen van MDV-certificatie bij (ver)bouwplannen op het konijnenbedrijf. ●

VOORBEELD OUDE SITUATIE

Voorbeeld van inpassing van een zeer grote ligstal.

VOORBEELD NIEUWE SITUATIE

VOORBEELD OUDE SITUATIE

Voorbeeld van een uitgewerkte landschappelijke inpassing die niet alleen de stal maar ook de reeds bestaande voeder- en mestopslag beter inpast. Hierbij is meteen rekening gehouden met luchtgeleiding en schaduwwerking.

VOORBEELD NIEUWE SITUATIE

VEEL VEEHOUDERIJBEDRIJVEN ZULLEN DE AANKOMENDE JAREN NOG MOETEN UITBREIDEN, TERWIJL DE BESTEMMINGSPLANNEN EN PROVINCIALE OMGEVINGSPLANNEN BEHOORLIJK DICHGETIMMERD ZIJN EN WEINIG RUIMTE VOOR BIEDEN VOOR EXPANSIE.

MET DE GRONINGSE BOER OM TAFEL OVER RUIMTELIJKE KWALITEIT

In de provincie Groningen is een tussenweg gevonden: agrariërs met uitbreidingsplannen gaan om tafel met landschapsarchitect Michel Oosterhagen, adviseur bij welstandsorganisatie Libau en Jacqueline de Milliano, directeur bij Landschapsbeheer Groningen. "Het gaat om uitbreiding van een experimenteel project, dat ervoor moet zorgen dat ook uitbreidende boerenbedrijven bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit van het Groningse landschap. We bespreken de plannen en ik wijs de boer daarbij ook op de mogelijkheden ruimtelijke kwaliteit te verbeteren", zegt Oosterhagen. Vrijblijvend is dit niet: "Uiteindelijk worden de bouw-, beplantings- en beheersplannen vastgelegd in een convenant; gemeentes en boeren zijn verplicht om mee te werken aan de maatwerkbenadering."

Agrariërs die ook de ruimtelijke kwaliteit in ogenschouw nemen, kunnen hiervoor punten scoren op de Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV). "Als je het slim speelt, kun je met advies van architecten zonder al te veel moeite vijftig punten halen op het MDV-thema Bedrijf & Omgeving." weet Oosterhagen. "En dat kan net het extra zetje zijn om op te gaan voor certificatie. Ik zie dat agrariërs voorzichtig richting duurzaamheid en groen kantelen, ook op hun eigen erf. Zeker wanneer er iets tegenover staat, tref je een welwillend oor."

STRENGE REGELS

Uitgangspunt is het beleid van de provincie voor de uitbreiding van boerenbedrijven. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen verschillende gebieden waar respectievelijk een 'ja-mits'-, een 'nee, tenzij'- en een 'nee'-beleid geldt. "Die regels zijn gedetailleerd en streng", vult Oosterhagen aan. "Wanneer een agrariër de uitbreiding niet goed regelt is het direct: njet. En dat is ook goed: sommige gemeentes hebben weinig zicht op ontwikkelingen in het buitengebied en de inpassing

van bouwplannen in het landschap zijn vaak een sluitpost." In de gebieden waar agrariërs onder voorwaarden mogen bouwen, worden de gemeentes en boeren verplicht mee te werken aan de maatwerkoplossing. "Wij zien iedere bouw aanvraag", zegt Oosterhagen. "Wil je meer dan één tot anderhalve hectare uitbreiden, dan komen wij aan tafel."

^
"ZONDER AL TE
VEEL MOEITE VIJFTIG
PUNTEN HALEN OP HET
MDV-THEMA BEDRIJF
& OMGEVING."
v

RUIMTELIJKE KWALITEIT EN BEDRIJFSVOERING

De keukentafelgesprekken die Oosterhagen samen met de gemeentes met de Groningse agrariërs voert gaan niet alleen over de ruimtelijke kwaliteit, maar ook over hoe nieuwe beplanting in de bedrijfsvoering past en daar een positieve impuls aan kan geven. "Een boer denkt in principe in termijnen van vijf à tien jaar als het over zijn bedrijf gaat", zegt hij. "Terwijl ik bij beplantingvraagstukken juist over een tijdspanne van zo'n dertig jaar denk." Dat lijken twee verschillende werelden. "Maar wanneer je nadenkt over bedrijfsvoering, kun je elkaar toch vinden", vervolgt Oosterhagen. "Onlangs was ik bij een boer die een nieuwe paardenbak aan de overkant van de weg wilde. Na overleg zijn we tot de oplossing gekomen

om die bak dicht bij het woonhuis te plaatsen, mooi ingepast met een singel van elzen en populieren. Uiteindelijk bleek dit ook voor de boer handiger en het erf blijft een eenheid."

GROEN HEEFT EEN FUNCTIE

Want groen is niet alleen voor de mooi-igheid. "Wanneer je op de juiste manier aanplant heeft het ook voordelen", weet Oosterhagen, "Je kunt groen gebruiken voor windbreking of zó aanplanten dat je meer ventilatie door een stal krijgt. Wanneer je een singel strategisch plaatst, kan dit in de winter voorkomen dat er een dik pak sneeuw op het dak komt te liggen en je kunt schaduw creëren waar je dat wil. Met die schaduw beïnvloedt je dan weer de staltemperatuur. Een boer zou ook van snoeihout zijn eigen biomassa kunnen produceren." Oosterhagen probeert dus altijd mee te denken in verbetering in de bedrijfsvoering die gecombineerd kan worden met landschapsaspecten. De ingrepen hoeven lang niet altijd groot te zijn. Hij geeft een paar voorbeelden: "Met aarden wallen kun je een sleufsilo aan het oog onttrekken, van nieuwe stallen kun je landschappelijke ensembles maken door de aanplant van bomen en struiken en nieuwe populieren bij een verlengde stal met nieuwe voersilo's zorgen dat een bedrijf ineens heel mooi in het landschap past." ●

EUROPEES ECOLABEL

Het Europees Ecolabel is het Europese milieukeurmerk voor non-foodproducten en diensten.

EEN ECHT BIOLOGISCH SMEERMIDDEL VOOR FIETSKETTINGEN WAS ER NOG NIET, OOK TOT VERBAZING VAN HET ZWITSERSE STARTUP BEDRIJF NATOIL.

BIOLOGISCH FIETSEN MET NATOIL

Met hun product Biotech Chain Lube gaan de Zwitsers nu de Europese markt op. Certificering met het Europees Ecolabel maakt onderdeel uit van hun marketingstrategie. "Eigenlijk vreemd dat het er nog niet was", zegt CEO Research & Development Otto Botz van Natoil. "Natoil is de eerste met een echt biologisch product op het gebied van smeermiddelen voor fietskettingen. Het wordt gemaakt van een speciaal soort zonnebloemolie met een hoog triglyceridegehalte. Deze zonnebloemen komen uit Frankrijk, Oostenrijk en Hongarije. Biotech Chain Lube gebruik je om fietskettingen mee te smeren. Zelf vind ik het volkomen logisch om voor een milieuvriendelijk vervoermiddel als de fiets ook een milieuvriendelijk smeermiddel te gebruiken. Daarom verbaast het me echt dat wij de eersten zijn die op dit idee kwamen. Er waren al wel biologisch afbreekbare smeermiddelen, maar die waren totnogtoe steeds gebaseerd op minerale oliën."

TESTS

Onderdeel van de certificering was een uitgebreide serie tests, omdat Europees Ecolabel producten natuurlijk minimaal even goed moeten zijn als gangbare producten. Botz: "We hebben ons product uitgebreid getest, ook tegenover gangbare smeermiddelen en daaruit bleek dat onze kettingolie zeer goed werkt. Het is vrij dun, maar smeert uitstekend en het vuil van de weg blijft niet plakken. Een Brugger-test wees uit dat ook bij zware belasting het product goede slijtagebescherming biedt."

IVAM

Daarnaast is de formulering van Biotech Chain Lube onderworpen aan onderzoek door het Nederlandse IVAM. Dit instituut is onderdeel van de Universiteit van Amsterdam. Hildo Krop werkt daar als Senior Consultant Chemical Risks en heeft de aanvraag voor het keurmerk begeleid en ingediend. IVAM is dé kennisexpert op het gebied van smeermiddelen in Europa. "Dat is van meet af aan het geval", vertelt Krop. "Vanuit onze betrokkenheid bij een aantal EU onderzoeksprojecten op het gebied van vervanging van additieven die slecht waren voor het milieu hebben we mede aan de wieg gestaan van de criteria van het Europees Ecolabel van smeermiddelen. Verschillende smeermiddelproducenten en samenstellers van additievenpakketten hebben met succes de adviezen van IVAM toegepast om voor producten en individuele bestanddelen aan de eisen van het Europees Ecolabel te voldoen. Logisch gevolg daarvan is dat de Europees Ecolabel certificering door Natoil in Nederland werd aangevraagd."

SOEPELE AANVRAAG

"In de smeermiddelenbranche gaat het om de additieven die in producten zitten", weet Krop, "daarom houden wij een lijst bij van de toegestane additieven en hoeveelheden. Mijn eerste vraag aan Natoil was dus: ik wil precies weten wat jullie erin hebben gestopt en hoeveel. Overigens blijft dergelijke informatie natuurlijk wel geheim voor de andere marktpartijen: IVAM en SMK hebben op dit gebied een geheimhoudingsplicht. Op basis

van de aangeleverde informatie kan ik beoordelen of het product aan de criteria voldoet. In het geval van Biotech Chain Lube was dat geen enkel probleem dus de certificeringsaanvraag verliep soepel."

BLAUE ENGEL

"De reden dat we het Europees Ecolabel wilden", vervolgt Botz, "is dat we Biotech Chain Lube door heel Europa willen verkopen. Op de Duitse markt is het Blaue Engel label heel bekend. Daarom hebben we ons product ook hiermee laten certificeren. Maar omdat we ook andere markten willen bereiken, biedt het Europees Ecolabel een voordeel. We zijn maar een klein bedrijf, dus hopen we op deze manier een marketingvoordeel te behalen."

WEBSHOPS

De plannen van Natoil zijn om het product grotendeels via internet aan te bieden. Botz: "Verkoop van Biotech Chain Lube zal vooral via webshops gebeuren, maar daarnaast zullen we contacten leggen met grote fietswinkels. Ook hebben we gesprekken met verschillende kettingproducenten en raceteams. Ons product kan in theorie voor een hogere snelheid zorgen, dus als een paar bekende mountainbikers ons product gebruiken, kan dat goede reclame opleveren. En natuurlijk kijken we met een speciale blik naar 'Nederland fietsland', dus zullen we met een aantal winkelketens gaan onderhandelen om Biotech Chain Lube ook via deze kanalen af te zetten." ●

VAN ALLE KLEUREN DIE EEN GOEDE TV BIEDT SPRINGT DE KLEUR GROEN ER BIJ PHILIPS DIT JAAR UIT: NA DE RECENTE CERTIFICERING VAN HUN 42PFL6805 ECONOVA LED TELEVISIE IS NU OOK DE 46PFL6806 ECONOVA SMART LED TV GECERTIFICEERD MET HET EUROPEES ECOLABEL. DE TELEVISIE WON DE 'EUROPEAN GREEN TV 2011/2012' AWARD VAN DE EISA (EUROPEAN IMAGING AND SOUND ASSOCIATION).

PHILIPS

PHILIPS EN EUROPEES ECOLABEL:

GOED VOOR MILIEU ÉN VERKOOP

"Voor deze 42PFL6805 Econova televisie hebben we twee belangrijke dingen gedaan", vertelt Senior Manager Sustainability Leendert Jan de Olde. "We hebben als eerste een PVC vrije TV gemaakt en we hebben ervoor gezorgd dat er geen broomhoudende vlamvertragers in de TV verwerkt zijn." "Dat betekende trouwens behoorlijk wat voor de inkoop van onze materialen", vult Director Product Management John van Lin aan. "De hedendaagse supply chain is erop ingericht dat toeleverende partijen hun onderdelen verkopen aan verschillende afnemers. Onze vraag naar broomvrije materialen betekende uiteindelijk dat we dedicated productielijnen moesten laten opzetten door onze toeleveranciers."

ALTERNATIEVE MATERIALEN

"En doordat we voor de 42PFL6805 Econova televisie zo min mogelijk plastic wilden gebruiken hebben we het alternatief gezocht in aluminium", vervolgt De Olde. "Dat is ook bijzonder, omdat we gerecycled aluminium gebruiken. In de productie van gerecycled aluminium heb je 95% minder energie nodig ten opzichte van virgin aluminium, dus ook dat heeft een duurzaamheidsvoordeel. Tevens hebben we de verpakking aangepast: daar worden geen kunststoffen meer gebruikt, maar uitsluitend gerecycled papier en karton. En een aardige gadget is dat we de afstandsbediening op een zonnecel laten werken in plaats van op een batterij. "Voor de 46PFL6806 Econova Smart LED televisie hebben wij juist weer gezocht naar het gebruik van post consumer gerecycled plastic om op die manier de milieu impact van de televisie te verlagen". De meeste inspanning voor ons is gaan zitten in het zoeken naar alternatieven voor de broomhoudende vlamvertrager." "Alternatieven in meervoud", neemt Van Lin over, "omdat het eerste door ons gevonden alternatief aanvankelijk toegestaan was, maar helaas gaandeweg het certificeringstraject alsnog op een EU-lijst met niet toegelaten middelen kwam. Dat

vonden wij een vervelende hobbel in het traject, omdat we daardoor enige maanden vertraging opliepen. We moesten onze toeleveranciers daardoor namelijk opnieuw op zoek laten gaan naar andere types vlamvertrager."

ENERGIEVERBRUIK

Maar dan hebben we het eigenlijk alleen nog maar over de materiaalkeuze. Vanzelfsprekend is bij een TV ook het energieverbruik belangrijk. "Ik denk dat we er als Philips trots op mogen zijn dat we een nieuw zuinigheidsrecord hebben", zegt Van Lin. "Voor de eerste versie van de Econova hadden we voor een 42 inch televisie nog maar 48 Watt nodig, maar voor de 46PFL6806 Econova ECO Smart LED TV hebben we dat nog verder terug kunnen brengen: het beeldscherm is met 46 inch nog wat groter, terwijl het energieverbruik maar 45½ Watt is! Daarmee zijn we dan ook de enige televisie in Europa met een A++ energielabel."

MOTIVATIE

Over de motivatie om op te gaan voor het Europees Ecolabel zegt De Olde: "Philips staat niet voor niets in de Dow Jones Sustainability Index dit jaar op nummer één in de persoonlijke en huishoudelijke goederen. Wij vinden het vanzelfsprekend om duurzaam te ondernemen en dat we voorop lopen in duurzaamheidsinitiatieven; de Europese Ecolabel certificering past hierin" Van Lin: "Als sinds de jaren '90 werkt Philips aan meer duurzame producten. En daarbij kijken we niet alleen naar de productie, maar naar de gehele levensduur, inclusief recycling aan het eind daarvan. MVO is voor ons geen hype maar een fundament. En om dat te bewijzen kun je je eigen maatstaven aanleggen, maar het is altijd beter als je jouw producten extern en onafhankelijk laat certificeren. SMK biedt die mogelijkheid met het Europees Ecolabel."

MARKTVOORDEEL

Of het Europees Ecolabel Philips ook een marktvoordeel biedt? "Jazeker", is het unanieme antwoord. "Naar de huishoudelijke consument is het nog niet zo heel bekend, maar in de business to business markt en de overheid is dat een heel ander verhaal. De overheid moet aantoonbaar duurzaam inkopen en dit certificaat garandeert dat. En onlangs hebben we een aanzienlijke order binnengekregen van een grote professionele klant die onze televisies selecteerde op het bezit van het Europees Ecolabel!" ●

SMK MAAKT OOK IN 2012 'DUURZAMER ONDERNEMEN' WEER INZICHTELIJK, BETROUWBAAR EN CONTROLEERBAAR. DE MEER DAN 60 MENSEN VAN HET BUREAU SMK, VAN DE SMK-COLLEGES, BEGELEIDINGS- EN TOETSINGSCOMMISSIES, DE RAAD VAN TOEZICHT EN HET COLLEGE VAN BEROEP WERKEN DAAR HARD AAN MEE.

OP DEZE PAGINA'S EEN OVERZICHT VAN DE SMK-ORGANISATIE:

SMK. KOMPAS VOOR DUURZAMER ONDERNEMEN. OOK IN 2012.

SMK

BUREAU SMK

mw. drs. R.N.M. van der Sijp

Directeur/bestuurder

AFDELING NON-FOOD

mw. drs. I. Vlot

mw. K. Geene MA

mw. drs. M.M. Haase

drs. L. Woltmann

Manager non food, projectleider Milieukeur
Projectleider TPAC - Toetsingscommissie Inkoop Hout
Projectleider TPAC - Toetsingscommissie Inkoop Hout
Projectleider Europees Ecolabel

AFDELING AGRO/FOOD

ing. H. Docters van Leeuwen

mw. dr. ir. M.A. van der Gaag

ir. F.C. Pladdet

mw. ir. P.M. Remeus

mw. ing. S.R.M. van Wageningen-Lucardie

Projectleider agro/food: Milieukeur en Maatlat Duurzame Veehouderij en Aquacultuur
Projectleider agro/food: Milieukeur dierlijk en Maatlat Duurzame Veehouderij en Aquacultuur
Projectleider agro/food: Milieukeur plantaardig en Barometers
Projectleider agro/food: Milieukeur en Groen Label Kas
Projectmedewerker agro/food: Maatlat Duurzame Veehouderij en Aquacultuur

COMMUNICATIE

W.J.M. Uljee

Senior communicatieadviseur

ONDERSTEUNEND

J. Mailissa

mw. M. de Haas

mw. C.E. de Ling

mw. S. Purcell

Financieel medewerker
Medewerker secretariaat
Medewerker secretariaat
Medewerker secretariaat

COLLEGE VAN DESKUNDIGEN NON-FOOD

G.G.M. van Wesemael

ir. J. Burgers

mw. M. Jansen-van der Wal

drs. C.J.H.M. Manniën

mr. ing. M.G. Nieuwstad

drs. W. Verhoog

M. Zitzen

Voorzitter
Uit de kring van het georganiseerde bedrijfsleven
(detail-)Handelsorganisaties
Namens de rijksoverheid
Consumentendeskundige
Milieudeskundige
Milieu Centraal

COLLEGE VAN DESKUNDIGEN AGRO / FOOD

ir. C.A.C.J. Oomen

ir. S.P. Akkerman

drs. E. Fortuijn

H.A.P. van der Maat

ir. F. Mandersloot

ing. J.K. Nienhuis

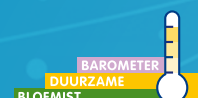
ing. J.J.M. Staps

ir. Th.A. Vogelzang

J.J. Vooijs

mw. ir. D.C. Vreedzaam

Voorzitter
Natuur & Milieu
Consumentendeskundige
Agrarisch ondernemer
LTO Noord
Namens Ministerie van EL&I
Louis Bolk Instituut
Milieudeskundige - werkzaam bij LEI
DPA (Dutch Produce Association)
Productschap Tuinbouw

SMK WENST IEDEREEN PRETTIGE FEESTDAGEN EN EEN GEZOND EN DUURZAMER 2012!

COLLEGE VAN DESKUNDIGEN GROEN LABEL KAS (GLK)

G.G.M. van Wesemael	Voorzitter
W.P. van Duijn MBA, BSc.	AVAG (Platform Toeleveranciers Glastuinbouw)
M.M. van Giessen	LTO-Nederland
ing. F.L.K. Kempkes	WUR Glastuinbouw - Greenhouse Technology
ing. J.K. Nienhuis	Namens Ministerie van EL&I

COLLEGE VAN DESKUNDIGEN MAATLAT DUURZAME VEEHOUDERIJ & AQUACULTUUR

G.G.M. van Wesemael	Voorzitter
N. den Besten	NAJK (Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt)
prof. dr. ir. P.W.G. Groot Koerkamp	WUR, Agrotech and Foodsciences, Farm Technology Group
ing. W.H.G. Hermans	LLTB
J.D. Lycklama á Nijneholt	Federatie Agrotechniek
mw. M.W. Oonk	Ministerie van EL&I, Directie AKV, cluster dierlijke ketens
dr. J.W. van der Schans	WUR-LEI - Sectie Bedrijf en Beleid afdeling Dier
A.C.M. van Straaten	Ministerie van EL&I, Directie AKV, cluster dierlijke ketens (plaatsvervangend lid voor mevrouw Oonk)
ir. M. Tak	Ministerie van I&M - Directie Duurzaam Producenten

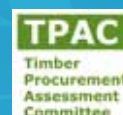
BEGELEIDINGSKOMMISSIE MAATLAT DUURZAME AQUACULTUUR

ing. E.H. Eding	NGvA (Nederlands Genootschap voor Aquacultuur)
W.H.B.J. van Eijk	NEVEVI - Nederlandse Vereniging van Viskwekers
ir. C.J. Kloet	Deskundige aquacultuur
drs. ing. R.J. van Kraaij	Agentschap NL, namens Ministerie van I&M

TOETSINGSKOMMISSIE INKOOP HOUT (TPAC)

prof.dr. H.A. Udo de Haes	Voorzitter
dr. C.P.J. Burger	WUR-Development Economics
ir. E.M. Lammerts van Bueren	ISAFOR
prof.dr. G.A. Persoon	Universiteit Leiden
ir. T.H.V. Wanders	FORM International

RAAD VAN TOEZICHT

A.H.J. Veneman MD	Voorzitter
ir. J. van Roekel	Lid
ir. M.R.J. Schuttelaar	Lid

COLLEGE VAN BEROEP

prof. mr. G.M.F. Snijders	Voorzitter
mw. dr. M. van Driel	Plaatsvervangend lid
prof. mr. E.H. Hondius	Lid
mr. C.J.G.M. van der Weide	Lid

SMK. KOMPAS VOOR DUURZAAM ONDERNEMEN